

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Οι επιδράσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις: Η περίπτωση της
Λευκάδας»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Δήμητρα Στέργιου

A.M. 162148

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α': ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Β': ΚΟΝΤΗΣ ΑΛΕΞΙΟΣ ΠΑΤΑΠΙΟΣ**

Λευκάδα
Ιούνιος 2026

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Παπαθεοδώρου Ανδρέα, για την πολύτιμη καθοδήγηση, την υποστήριξη και την κατανόηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Η στήριξή του υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική σε μία από τις πιο απαιτητικές περιόδους της ζωής μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στον σύζυγό μου, στην οικογένειά μου και στους φίλους μου για την αμέριστη αγάπη, την υπομονή, την κατανόηση και τη συνεχή στήριξή τους σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Η συμπαράστασή τους αποτέλεσε για εμένα πηγή δύναμης και έμπνευσης.

Τέλος, αφιερώνω την εργασία αυτή στο παιδί μου, το οποίο, παρότι ήρθε στη ζωή κατά τη διάρκεια αυτής της απαιτητικής διαδρομής, αποτέλεσε το μεγαλύτερο κίνητρο για να συνεχίσω και να ολοκληρώσω τον στόχο μου.

Σε όλους εκφράζω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες της ελληνικής οικονομίας, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην απασχόληση, στο ΑΕΠ και στην περιφερειακή ανάπτυξη. Ωστόσο, η έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει τον ελληνικό τουρισμό δημιουργεί σοβαρές προκλήσεις για τις τουριστικές επιχειρήσεις, επηρεάζοντας τη βιωσιμότητά τους, τη σταθερότητα της απασχόλησης και τη συνολική ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το φαινόμενο της εποχικότητας εκδηλώνεται κυρίως μέσω της υπερσυγκέντρωσης της τουριστικής ζήτησης σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, αφήνοντας μεγάλα χρονικά διαστήματα με χαμηλή ή μηδενική δραστηριότητα.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση των επιδράσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις, με έμφαση στην περίπτωση της Λευκάδας.

Η Λευκάδα επιλέγεται ως μελέτη περίπτωσης λόγω της έντονης τουριστικής της ανάπτυξης, αλλά και της μεγάλης εξάρτησής της από τον θερινό τουρισμό. Η εργασία επιδιώκει να αναδείξει τις βασικές οικονομικές, λειτουργικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εποχικότητας, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτή επηρεάζει την απασχόληση και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Παράλληλα, εξετάζονται στρατηγικές που μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό του φαινομένου και στη χρονική επέκταση της τουριστικής δραστηριότητας.

Το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας βασίζεται στη βιβλιογραφική ανάλυση της έννοιας της εποχικότητας, όπως αυτή ορίζεται από διάφορους ερευνητές, καθώς και στους τύπους και τα αίτια που τη διαμορφώνουν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλεί τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στις τοπικές κοινωνίες. Στη συνέχεια, αναλύονται οι επιδράσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας, με έμφαση στις διακυμάνσεις των εσόδων, στο αυξημένο λειτουργικό κόστος, στη χαμηλή πληρότητα εκτός της τουριστικής περιόδου και στα προβλήματα που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό.

Τέλος, η εργασία εξετάζει στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας, όπως η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και η αξιοποίηση της τεχνολογίας και του ψηφιακού μάρκετινγκ. Συμπερασματικά, η μελέτη καταδεικνύει ότι η εποχικότητα αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, η αποτελεσματική διαχείριση του οποίου μπορεί να ενισχύσει τη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων και να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού στη Λευκάδα.

Λέξεις – Κλειδιά: Τουριστικές επιχειρήσεις, εποχικότητα, βιωσιμότητα, Λευκάδα

ABSTRACT

Tourism constitutes one of the most significant pillars of the Greek economy, contributing substantially to employment, gross domestic product, and regional development. Nevertheless, the strong seasonality that characterizes Greek tourism creates considerable challenges for tourism businesses, affecting their sustainability, employment stability, and the overall quality of services provided. Seasonality is mainly expressed through the concentration of tourism demand in specific periods of the year, resulting in extended periods of limited or no activity.

The purpose of this thesis is to examine the effects of seasonality on tourism businesses, focusing on the case of Lefkada. Lefkada is selected as a case study due to its high level of tourism development and its strong dependence on summer tourism. The study aims to identify the main economic, operational, social, and environmental impacts of seasonality, as well as to analyze how it affects employment and business viability. In addition, strategies that could mitigate the phenomenon and contribute to the extension of the tourism season are explored.

The theoretical framework of the study is based on a review of the relevant literature regarding the concept of tourism seasonality, as defined by various scholars, along with its types and underlying causes. Emphasis is placed on the economic and social impacts of seasonality on tourism businesses and local communities. Subsequently, the effects of seasonality on tourism enterprises in Lefkada are analyzed, focusing on revenue fluctuations, increased operating costs, low occupancy rates during the off-season, and issues related to human resources.

Finally, the thesis examines strategies for addressing seasonality, such as the development of alternative forms of tourism, including cultural, sports, gastronomic, and conference tourism, as well as the utilization of technology and digital marketing tools. The findings indicate that seasonality is a complex phenomenon that significantly influences tourism businesses and destinations. Effective management of seasonal fluctuations can enhance business sustainability, improve employment stability,

support local communities, and contribute to the sustainable development of tourism in Lefkada.

Keywords: Tourism businesses, seasonality, sustainability, Lefkada

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	iv
Abstract.....	v
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή.....	1
1.1 Σκοπός και στόχοι εργασίας.....	2
1.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	2
1.3 Δομή εργασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Θεωρητικό Πλαίσιο.....	4
2.1 Ορισμός και έννοια της εποχικότητας στον τουρισμό.....	4
2.2 Αίτια και επιπτώσεις της εποχικότητας.....	5
2.3 Αίτια της εποχικότητας στον τουρισμό.....	6
2.4 Επιπτώσεις της εποχικότητας.....	7
2.5 Η εποχικότητα και η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.....	8
2.6 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Επιπτώσεις της Εποχικότητας στις Επιχειρήσεις.....	10
3.1 Οικονομικές και λειτουργικές συνέπειες.....	11
3.2 Κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις.....	12
3.3 Επίδραση στο ανθρώπινο δυναμικό.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Στρατηγικές Αντιμετώπισης της Εποχικότητας.....	17
4.1 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.....	17
4.2 Χρήση τεχνολογίας και digital marketing.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η Λευκάδα ως Τουριστικός Προορισμός.....	26
5.1 Προφίλ τουριστικής ανάπτυξης.....	26
5.2 Στατιστικά επισκεψιμότητας και τουριστικής ροής.....	27
5.3 Υφιστάμενες υποδομές και μορφές τουρισμού.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Μεθοδολογία Έρευνας.....	37
6.1 Σχεδιασμός έρευνας και δείγμα.....	38
6.2 Δημογραφικά στοιχεία έρευνας.....	39
6.3 Μέθοδοι συλλογής δεδομένων.....	39
6.4 Περιορισμοί της έρευνας.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Αποτελέσματα Έρευνας για την περίπτωση της Λευκάδας.....	42
7.1 Παρουσίαση ευρημάτων.....	42

7.2 Ερμηνεία και συγκρίσεις με θεωρία.....	66
7.3 Περιγραφική στατιστική των βασικών μεταβλητών.....	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έρευνας και προτάσεις αντιμετώπισης...	69
8.1 Στρατηγικές αντιμετώπισης για επιχειρήσεις.....	70
8.2 Προτάσεις για τοπικούς φορείς.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Συμπεράσματα -Προτάσεις για μελλοντική Έρευνα.....	73
9.2 Προτάσεις για μελλοντική Έρευνα.....	74
Βιβλιογραφία.....	75
Παραρτήματα.....	77

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στο αεροδρόμιο του Ακτίου (2025).....	28
Πίνακας 2: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ιονίων Νήσων (2025).....	30
Πίνακας 3: Ξενοδοχειακή Δυναμικότητα Λευκάδας και Μεγανησίου (2025).....	31
Πίνακας 4: Ενδεικτική κατανομή τουριστικών καταλυμάτων στη Λευκάδα.....	32
Πίνακας 5: Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία των βασικών μεταβλητών.....	67

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς το φύλο	42
Διάγραμμα 2: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς την ηλικία.....	43
Διάγραμμα 3 : Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς το μορφωτικό επίπεδο.....	44
Διάγραμμα 4 : Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς τον τύπο της επιχείρησης...	45
Διάγραμμα 5 : Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς τη θέση στην επιχείρηση.....	46
Διάγραμμα 6 : Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τον αριθμό των απασχολούμενων.....	47
Διάγραμμα 7 : Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τα χρόνια λειτουργίας.....	48
Διάγραμμα 8 : Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τον ετήσιο κύκλο εργασιών.....	49
Διάγραμμα 9: Λειτουργία της επιχείρησης εκτός τουριστικής περιόδου.....	50
Διάγραμμα 10: Επίδραση της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις.....	51
Διάγραμμα 11: Η επίδραση της εποχικότητας στα έσοδα της επιχείρησης.....	52
Διάγραμμα 12: Μεταβολή του αριθμού των πελατών μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου.....	53
Διάγραμμα 13: Η εποχικότητα και οι δυσκολίες στη χαμηλή τουριστική περίοδο.....	55
Διάγραμμα 14: Επίδραση της εποχικότητας στην εύρεση και διαχείριση προσωπικού.....	56
Διάγραμμα 15: Επίδραση της εποχικότητας στον προγραμματισμό επενδύσεων.....	57
Διάγραμμα 16: Η εποχικότητα και οι ευκαιρίες κατά την υψηλή τουριστική περίοδο..	59
Διάγραμμα 17: Δυσκολία κάλυψης των εξόδων κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο..	60
Διάγραμμα 18: Εφαρμογή στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας.....	61
Διάγραμμα 19: Αντιλαμβανόμενη αποτελεσματικότητα των στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας.....	62
Διάγραμμα 20: Πρόθεση διαφοροποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών για τη μείωση της εποχικότητας.....	64

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, συμβάλλοντας καθοριστικά στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, στην απασχόληση και στην περιφερειακή ανάπτυξη. Η Ελλάδα, ως κατεξοχήν τουριστικός προορισμός, προσελκύει κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό επισκεπτών, κυρίως κατά τους θερινούς μήνες. Ωστόσο, η έντονη συγκέντρωση της τουριστικής ζήτησης σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους οδηγεί στο φαινόμενο της εποχικότητας, το οποίο επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων.

Η εποχικότητα στον τουρισμό συνδέεται με διακυμάνσεις στη ζήτηση, στα έσοδα και στην απασχόληση, δημιουργώντας προκλήσεις τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τις τοπικές κοινωνίες. Οι τουριστικές επιχειρήσεις καλούνται να λειτουργήσουν σε συνθήκες υψηλής έντασης κατά την περίοδο αιχμής και περιορισμένης δραστηριότητας κατά την εκτός σεζόν περίοδο, γεγονός που δυσχεραίνει τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και τη σταθερότητα.

Η Λευκάδα αποτελεί έναν ιδιαίτερα δημοφιλή νησιωτικό προορισμό, με έντονη τουριστική ανάπτυξη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Παρά το γεγονός ότι διαθέτει σημαντικά φυσικά και πολιτιστικά πλεονεκτήματα, η τουριστική της δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, γεγονός που καθιστά την περιοχή κατάλληλη για τη μελέτη των επιδράσεων του φαινομένου στις τουριστικές επιχειρήσεις.

1.1 Σκοπός και στόχοι εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση των επιδράσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις, με έμφαση στην περίπτωση της Λευκάδας. Η εργασία επιδιώκει να αναδείξει τόσο τις οικονομικές και λειτουργικές συνέπειες του φαινομένου όσο και τις κοινωνικές και εργασιακές του διαστάσεις.

Ειδικότεροι στόχοι της εργασίας είναι:

- η ανάλυση της έννοιας και των αιτίων της εποχικότητας στον τουρισμό,
- η καταγραφή των βασικών επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις,
- η διερεύνηση της επίδρασης της εποχικότητας στο ανθρώπινο δυναμικό,
- η παρουσίαση στρατηγικών και πρακτικών αντιμετώπισης του φαινομένου,
- η εφαρμογή της θεωρητικής προσέγγισης στην περίπτωση της Λευκάδας.

1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Με βάση τον σκοπό της εργασίας, διαμορφώνονται τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποιες είναι οι κύριες επιπτώσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις;
- Πώς επηρεάζει η εποχικότητα την οικονομική βιωσιμότητα και τη λειτουργία των επιχειρήσεων;
- Ποια είναι η επίδραση της εποχικότητας στο ανθρώπινο δυναμικό του τουριστικού κλάδου;
- Ποιες στρατηγικές μπορούν να συμβάλουν στη μείωση ή την αποτελεσματική διαχείριση της εποχικότητας;
- Πώς εκδηλώνεται το φαινόμενο της εποχικότητας στην τουριστική δραστηριότητα της Λευκάδας;

1.3 Δομή εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από εννέα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εισαγωγή, ο σκοπός, οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης. Το δεύτερο κεφάλαιο αναλύει το θεωρητικό πλαίσιο της εποχικότητας στον τουρισμό, ενώ το τρίτο εξετάζει τις επιπτώσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται στρατηγικές αντιμετώπισης του φαινομένου. Το πέμπτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη Λευκάδα ως τουριστικό προορισμό. Στο έκτο κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας, ενώ στο έβδομο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας. Στο όγδοο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση των αποτελεσμάτων και διατυπώνονται προτάσεις αντιμετώπισης της εποχικότητας. Τέλος, στο ένατο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 2: Θεωρητικό πλαίσιο της εποχικότητας στον τουρισμό

2.1 Η έννοια και ο ορισμός της εποχικότητας

Οι διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης αποτελούν ένα από τα πιο διαδεδομένα και μελετημένα φαινόμενα στον τουριστικό κλάδο. Αναφέρεται στις περιοδικές διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια ενός έτους και επαναλαμβάνονται με σχετικά προβλέψιμο τρόπο (Sáez-Fernández, Jiménez-Hernández, & Ostos-Rey, 2020; Cuccia & Rizzo, 2019). Η εποχικότητα εκδηλώνεται ως χρονική ανισορροπία στην τουριστική δραστηριότητα, η οποία αποτυπώνεται σε μεταβολές στον αριθμό των αφίξεων, στις διανυκτερεύσεις και στη ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών μέσα στο έτος. Οι διακυμάνσεις αυτές αποτυπώνονται στον αριθμό των αφίξεων, στις διανυκτερεύσεις, στα έσοδα και στη χρήση των τουριστικών υποδομών.

Η εποχικότητα θεωρείται δομικό χαρακτηριστικό πολλών τουριστικών προορισμών, ιδιαίτερα σε χώρες της Μεσογείου, όπου το τουριστικό προϊόν συνδέεται κυρίως με το μοντέλο «ήλιος και θάλασσα». Στην περίπτωση της Ελλάδας, η τουριστική δραστηριότητα συγκεντρώνεται κυρίως στο διάστημα Μαΐου–Σεπτεμβρίου, γεγονός που δημιουργεί έντονες ανισορροπίες στην οικονομική και κοινωνική λειτουργία των τουριστικών περιοχών.

Η ένταση της εποχικότητας μπορεί να μετρηθεί μέσω διαφόρων δεικτών, όπως ο δείκτης συγκέντρωσης αφίξεων, ο συντελεστής Gini ή άλλοι δείκτες εποχικής διακύμανσης που χρησιμοποιούνται για την αποτύπωση της χρονικής συγκέντρωσης της τουριστικής δραστηριότητας (Cuccia & Rizzo, 2019; Ruggieri & Platania, 2024). Αν και η παρούσα εργασία δεν εστιάζει στη μαθηματική ανάλυση των δεικτών, η ύπαρξή τους καταδεικνύει ότι το φαινόμενο της εποχικότητας είναι μετρήσιμο και μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά μέσα από στατιστικές μεθόδους και δείκτες ανάλυσης της τουριστικής ζήτησης.

2.2 Τύποι εποχικότητας

Η εποχικότητα διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες (Rico, Cabrer-Borrás & Morillas-Jurado, 2021): τη φυσική (natural seasonality) και τη θεσμική ή κοινωνική (institutional seasonality).

2.2.1 Φυσική εποχικότητα

Η φυσική εποχικότητα συνδέεται με κλιματικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως οι θερμοκρασίες, οι βροχοπτώσεις και οι καιρικές συνθήκες. Σε παραθαλάσσιους προορισμούς, όπως η Λευκάδα, η αυξημένη ηλιοφάνεια και οι υψηλές θερμοκρασίες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ενισχύουν τη ζήτηση, ενώ οι χαμηλότερες θερμοκρασίες του χειμώνα περιορίζουν τη ροή επισκεπτών.

Οι φυσικοί παράγοντες επηρεάζουν άμεσα τη δυνατότητα ανάπτυξης συγκεκριμένων μορφών τουρισμού. Για παράδειγμα, ο θαλάσσιος τουρισμός και οι δραστηριότητες αναψυχής εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις καιρικές συνθήκες, γεγονός που εντείνει τη συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης σε συγκεκριμένες περιόδους.

2.2.2 Θεσμική ή κοινωνική εποχικότητα

Η θεσμική εποχικότητα σχετίζεται με κοινωνικούς και οργανωτικούς παράγοντες, όπως οι σχολικές διακοπές, οι άδειες εργαζομένων και οι εθνικές αργίες, οι οποίοι επηρεάζουν τον χρονικό προγραμματισμό των ταξιδιών. Η συγκέντρωση των θερινών αδειών σε συγκεκριμένους μήνες δημιουργεί τεχνητή αύξηση της τουριστικής ζήτησης και οδηγεί στη συγκέντρωση μεγάλου μέρους της τουριστικής δραστηριότητας σε περιορισμένο χρονικό διάστημα, ενισχύοντας έτσι το φαινόμενο της εποχικότητας στους τουριστικούς προορισμούς (Ruggieri & Platania, 2024). Επιπλέον, και οι εκπαιδευτικές δομές επηρεάζουν σημαντικά τη χρονική κατανομή των ταξιδιών. Οι οικογένειες με παιδιά, για παράδειγμα, περιορίζονται στις περιόδους σχολικών διακοπών, γεγονός που ενισχύει τη θερινή αιχμή.

Η συνύπαρξη φυσικών και θεσμικών παραγόντων καθιστά την εποχικότητα ένα σύνθετο φαινόμενο, το οποίο δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά σε έναν μόνο παράγοντα.

2.3 Αίτια της εποχικότητας στον τουρισμό

Η εποχικότητα προκύπτει από ένα σύνολο αλληλεπιδρώντων παραγόντων, οι οποίοι μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις βασικές κατηγορίες:

2.3.1 Κλιματικοί παράγοντες

Οι κλιματικές συνθήκες αποτελούν τον βασικότερο παράγοντα διαμόρφωσης της τουριστικής ζήτησης σε παραθαλάσσιους προορισμούς. Η επιθυμία για ευνοϊκές καιρικές συνθήκες ενισχύει τη μετακίνηση επισκεπτών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

2.3.2 Οικονομικοί παράγοντες

Το διαθέσιμο εισόδημα, το κόστος μετακίνησης και η τιμολογιακή πολιτική των επιχειρήσεων επηρεάζουν τον χρόνο πραγματοποίησης των διακοπών. Κατά την περίοδο υψηλής ζήτησης παρατηρείται αύξηση των τιμών, γεγονός που μπορεί να αποθαρρύνει ορισμένες κατηγορίες τουριστών από το να ταξιδέψουν εκτός περιόδου αιχμής.

2.3.3 Κοινωνικοί και πολιτισμικοί παράγοντες

Οι κοινωνικές συνήθειες, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και οι τοπικές παραδόσεις διαμορφώνουν πρότυπα ταξιδιωτικής συμπεριφοράς. Η καθιέρωση του καλοκαιριού ως κατεξοχήν περιόδου διακοπών αποτελεί κοινωνικά διαμορφωμένο πρότυπο.

2.3.4 Δομικά χαρακτηριστικά του τουριστικού προϊόντος

Η μονοδιάστατη ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος, ιδίως σε προορισμούς που βασίζονται αποκλειστικά στο μοντέλο «ήλιος και θάλασσα», ενισχύει την εποχικότητα. Η περιορισμένη διαφοροποίηση του προϊόντος δυσκολεύει την προσέλκυση επισκεπτών κατά τους χειμερινούς μήνες.

2.4 Επιπτώσεις της εποχικότητας

Η εποχικότητα επιδρά σε πολλαπλά επίπεδα: οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό.

2.4.1 Οικονομικές επιπτώσεις

Η έντονη διακύμανση της ζήτησης οδηγεί σε αστάθεια εσόδων για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Κατά την περίοδο αιχμής παρατηρείται υπερσυγκέντρωση εσόδων, ενώ κατά την εκτός σεζόν περίοδο πολλές επιχειρήσεις υπολειτουργούν ή αναστέλλουν τη δραστηριότητά τους.

Η ανισοκατανομή αυτή δυσχεραίνει τον μακροπρόθεσμο οικονομικό προγραμματισμό και περιορίζει τη δυνατότητα επενδύσεων.

2.4.2 Επιπτώσεις στην απασχόληση

Η εποχικότητα συνδέεται στενά με την εποχική απασχόληση. Οι επιχειρήσεις προσλαμβάνουν προσωπικό για περιορισμένο χρονικό διάστημα, γεγονός που δημιουργεί συνθήκες εργασιακής ανασφάλειας. Η έλλειψη σταθερότητας οδηγεί συχνά σε δυσκολία προσέλκυσης και διατήρησης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

2.4.3 Κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Κατά την περίοδο αιχμής παρατηρείται υπερφόρτωση των υποδομών, αυξημένη κατανάλωση φυσικών πόρων και περιβαλλοντική πίεση. Αντίθετα, κατά την εκτός σεζόν περίοδο οι τοπικές κοινωνίες αντιμετωπίζουν μειωμένη οικονομική δραστηριότητα και περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης.

Η έντονη εποχικότητα μπορεί επίσης να επηρεάσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων, δημιουργώντας φαινόμενα υπερτουρισμού κατά τους θερινούς μήνες και οικονομικής στασιμότητας κατά τους χειμερινούς.

2.5 Η εποχικότητα και η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη

Η σύγχρονη βιβλιογραφία συνδέει το ζήτημα της εποχικότητας με την έννοια της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης (Gössling, Scott, & Hall, 2021). Η ισόρροπη κατανομή της τουριστικής δραστηριότητας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους συμβάλλει στη σταθερότητα των επιχειρήσεων, στη διατήρηση θέσεων εργασίας και στη μείωση της περιβαλλοντικής πίεσης. Η αντιμετώπιση της εποχικότητας δεν συνεπάγεται την πλήρη εξάλειψή της, αλλά τη διαχείρισή της μέσω στρατηγικών διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και ενίσχυσης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο πολιτιστικός, ο θαλάσσιος και ο γαστρονομικός τουρισμός, που μπορούν να προσελκύσουν επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (Richards, 2020).

2.6 Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Η εξάρτηση από τη θερινή περίοδο αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της τουριστικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα σε νησιωτικούς προορισμούς που βασίζονται σε φυσικά πλεονεκτήματα. Το φαινόμενο προκύπτει από την αλληλεπίδραση φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών και δομικών παραγόντων και επιδρά ουσιαστικά στη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων.

Η κατανόηση των αιτίων και των επιπτώσεων της εποχικότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης, οι οποίες θα αναλυθούν στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Επιπτώσεις της Εποχικότητας στις Τουριστικές Επιχειρήσεις

Οι διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης είναι ένα από τα πιο έντονα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του ελληνικού τουρισμού. Στην περίπτωση νησιωτικών προορισμών όπως η Λευκάδα, η συγκέντρωση της ζήτησης σε λίγους θερινούς μήνες δημιουργεί έντονες διακυμάνσεις στη λειτουργία, την κερδοφορία και τη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων. Οι επιπτώσεις δεν περιορίζονται μόνο σε οικονομικό επίπεδο, αλλά επηρεάζουν το ανθρώπινο δυναμικό, την τοπική κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον.

Η επίδραση της εποχικότητας στη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων δεν περιορίζεται μόνο στη μεταβολή των εσόδων, αλλά επεκτείνεται στον συνολικό τρόπο οργάνωσης και διοίκησης των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε προορισμούς με έντονη εποχική συγκέντρωση της ζήτησης καλούνται να προσαρμόζουν συνεχώς τη λειτουργική τους στρατηγική στις μεταβολές της τουριστικής κίνησης.

Κατά την περίοδο αιχμής απαιτείται αυξημένη επιχειρησιακή ετοιμότητα, καθώς οι επιχειρήσεις πρέπει να ανταποκριθούν σε μεγάλο όγκο πελατών μέσα σε περιορισμένο χρονικό διάστημα. Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε αυξημένες ανάγκες για προσωπικό, μεγαλύτερη κατανάλωση πόρων και εντατικοποίηση των καθημερινών λειτουργιών. Αντίθετα, κατά τη χαμηλή περίοδο, η περιορισμένη ζήτηση δημιουργεί προβλήματα αξιοποίησης των διαθέσιμων υποδομών και δυσκολίες κάλυψης των σταθερών εξόδων.

Η ανάγκη προσαρμογής στις εποχικές μεταβολές επηρεάζει επίσης τον στρατηγικό σχεδιασμό των επιχειρήσεων. Οι αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις, ανακαινίσεις και ανάπτυξη νέων υπηρεσιών συχνά εξαρτώνται από την οικονομική απόδοση της τουριστικής περιόδου. Σε προορισμούς με υψηλή εξάρτηση από τους θερινούς μήνες, η αβεβαιότητα σχετικά με τη διάρκεια και την ένταση της ζήτησης μπορεί να περιορίσει τη διάθεση για μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Για τον λόγο αυτό, η αποτελεσματική διαχείριση της εποχικότητας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων. Η διαφοροποίηση των υπηρεσιών, η ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού και η καλύτερη αξιοποίηση των υποδομών μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από την περίοδο αιχμής.

3.1 Οικονομικές και Λειτουργικές Επιπτώσεις

3.1.1 Διακυμάνσεις Εσόδων

Η βασικότερη οικονομική συνέπεια της εποχικότητας είναι η έντονη ανισοκατανομή εσόδων μέσα στο έτος. Οι περισσότερες επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, εστιατόρια, τουριστικά γραφεία) παράγουν το μεγαλύτερο ποσοστό του ετήσιου κύκλου εργασιών τους σε διάστημα 3–4 μηνών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα:

- Υψηλή εξάρτηση από τη θερινή περίοδο
- Αυξημένο επιχειρηματικό ρίσκο (π.χ. σε περιπτώσεις κακοκαιρίας ή κρίσεων)
- Περιορισμένη ρευστότητα κατά τη χαμηλή περίοδο
- Η αδυναμία σταθερής ροής εισοδήματος δυσχεραίνει τον μακροχρόνιο οικονομικό προγραμματισμό και τις επενδύσεις.

3.1.2 Υψηλό Λειτουργικό Κόστος

Παρότι οι επιχειρήσεις λειτουργούν έντονα για περιορισμένο χρονικό διάστημα, τα πάγια έξοδα (ενοίκια, δάνεια, συντηρήσεις, ασφάλειες, φορολογικές υποχρεώσεις) υφίστανται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Έτσι, κατά την περίοδο αιχμής παρατηρείται:

- Αύξηση κόστους προμηθειών
- Έκτακτες ανάγκες προσωπικού
- Υπερεντατική χρήση εγκαταστάσεων

Αντίθετα, κατά τη χαμηλή περίοδο παρατηρείται:

- Μη αξιοποίηση των υποδομών
- Μηδενική ή ελάχιστη παραγωγική δραστηριότητα

Αυτό δημιουργεί ανισορροπία μεταξύ κόστους και απόδοσης κεφαλαίου.

3.1.3 Χαμηλή Πληρότητα Εκτός Σεζόν

Η περιορισμένη τουριστική ροή εκτός θερινής περιόδου έχει ως άμεσο αποτέλεσμα τη χαμηλή πληρότητα των καταλυμάτων, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τη ρευστότητα και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Η υποαπασχόληση των υποδομών αυξάνει το σταθερό κόστος ανά μονάδα υπηρεσίας, επιβαρύνοντας περαιτέρω τη χρηματοοικονομική τους απόδοση.

Παράλληλα, η μειωμένη ζήτηση εντείνει τις πιέσεις για μείωση των τιμών, καθώς οι επιχειρήσεις επιχειρούν να προσελκύσουν το περιορισμένο αγοραστικό κοινό μέσω εκπτώσεων και προσφορών. Η πρακτική αυτή, αν και βραχυπρόθεσμα μπορεί να αυξήσει την πληρότητα, οδηγεί σε φαινόμενα τιμολογιακής συμπίεσης και περιορίζει το περιθώριο κέρδους. Επιπλέον, η συνεχής προσαρμογή των τιμών προς τα κάτω υπονομεύει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, καθώς δυσχεραίνει τη διατήρηση ποιοτικών προτύπων και την πραγματοποίηση επενδύσεων σε αναβάθμιση υπηρεσιών.

3.2 Κοινωνικές και Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

3.2.1 Υπερτουρισμός σε Περιόδους Αιχμής

Η έντονη συγκέντρωση επισκεπτών κατά τη θερινή περίοδο σε δημοφιλείς περιοχές της Λευκάδας δημιουργεί συνθήκες υπερτουρισμού, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στη λειτουργία των υποδομών όσο και στο φυσικό περιβάλλον. Περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας παρουσιάζουν έντονη κυκλοφοριακή συμφόρηση, ιδιαίτερα κατά τους μήνες αιχμής, γεγονός που επιβαρύνει το οδικό δίκτυο και δυσχεραίνει την

πρόσβαση τόσο των τουριστών όσο και των μόνιμων κατοίκων. Παράλληλα, η αυξημένη επισκεψιμότητα οδηγεί σε πίεση στις παραλίες και στα φυσικά αξιοθέατα, προκαλώντας συμφόρηση, αλλοίωση του τοπίου και επιτάχυνση της περιβαλλοντικής φθοράς.

Επιπλέον, η υπερσυγκέντρωση τουριστών σε σύντομο χρονικό διάστημα επιβαρύνει βασικές υπηρεσίες, όπως η ύδρευση, η αποχέτευση, η διαχείριση απορριμμάτων και οι υγειονομικές δομές. Η αυξημένη ζήτηση, όταν δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη ενίσχυση των υποδομών, μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και, κατ' επέκταση, της συνολικής τουριστικής εμπειρίας. Μακροπρόθεσμα, η φθορά των φυσικών πόρων και η μείωση της ικανοποίησης των επισκεπτών ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη φήμη του προορισμού και τη βιωσιμότητα της τουριστικής του ανάπτυξης.

3.2.2 Πίεση σε Υποδομές και Δημόσιες Υπηρεσίες

Κατά την τουριστική περίοδο αιχμής, η απότομη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών σε έναν προορισμό επιφέρει σημαντική επιβάρυνση στις βασικές υποδομές και στις δημόσιες υπηρεσίες. Η κατανάλωση νερού και ηλεκτρικής ενέργειας αυξάνεται αισθητά, γεγονός που δημιουργεί πιέσεις στα δίκτυα ύδρευσης και ηλεκτροδότησης, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου οι υποδομές έχουν σχεδιαστεί με βάση τον μόνιμο πληθυσμό. Παράλληλα, η αυξημένη παραγωγή απορριμμάτων επιβαρύνει τα συστήματα συλλογής και διαχείρισης, ενώ οι υγειονομικές υπηρεσίες καλούνται να εξυπηρετήσουν πολλαπλάσιο αριθμό ατόμων σε σύγκριση με την υπόλοιπη διάρκεια του έτους.

Αντίθετα, κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο, οι ίδιες υποδομές παραμένουν λιγότερο χρησιμοποιούμενες. Η έντονη αυτή εποχική διακύμανση οδηγεί σε μειωμένη αποδοτικότητα των δημόσιων επενδύσεων, καθώς το κόστος κατασκευής και συντήρησης κατανέμεται σε περιορισμένο χρονικό διάστημα υψηλής χρήσης. Το φαινόμενο αυτό αναδεικνύει τη σημασία του ορθολογικού σχεδιασμού και της

βιώσιμης διαχείρισης των υποδομών, με στόχο την εξισορρόπηση της ζήτησης και τη βελτίωση της συνολικής αποδοτικότητας του τουριστικού συστήματος.

3.2.3 Ποιότητα Ζωής Κατοίκων

Η εποχικότητα του τουρισμού επιδρά ουσιαστικά στην καθημερινότητα και την ποιότητα ζωής των μόνιμων κατοίκων ενός προορισμού. Κατά την περίοδο αιχμής, η αυξημένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες οδηγεί συχνά σε άνοδο του κόστους ζωής, επηρεάζοντας τις τιμές των βασικών προϊόντων, των ενοικίων και των υπηρεσιών. Παράλληλα, η τοπική οικονομική δραστηριότητα μεταβάλλεται, καθώς πολλοί επαγγελματίες και επιχειρήσεις προσανατολίζονται αποκλειστικά στην εξυπηρέτηση των τουριστών, με αποτέλεσμα τη σταδιακή αποδυνάμωση παραδοσιακών ή μη τουριστικών κλάδων.

Επιπλέον, η έντονη εξάρτηση από μία και μόνο οικονομική δραστηριότητα καθιστά την τοπική κοινωνία ιδιαίτερα ευάλωτη σε εξωτερικές διαταραχές, όπως οικονομικές κρίσεις, υγειονομικές πανδημίες ή γεωπολιτικές εξελίξεις που επηρεάζουν τις ταξιδιωτικές ροές. Η μονοδιάστατη ανάπτυξη ενισχύει την οικονομική αβεβαιότητα, ιδίως κατά τη χαμηλή περίοδο, και περιορίζει τη δυνατότητα σταθερού εισοδήματος για τους κατοίκους, αναδεικνύοντας την ανάγκη για διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής βάσης και ενίσχυση της ανθεκτικότητας της τοπικής κοινωνίας.

3.3 Επιπτώσεις στο Ανθρώπινο Δυναμικό

3.3.1 Εποχική Απασχόληση

Ο τουριστικός τομέας χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από εποχικότητα ως προς την απασχόληση, καθώς η πλειονότητα των θέσεων εργασίας συνδέεται άμεσα με την περίοδο αυξημένης ζήτησης. Οι περισσότερες συμβάσεις είναι ορισμένου χρόνου και καλύπτουν κυρίως τους μήνες αιχμής, γεγονός που οδηγεί σε διακοπή της απασχόλησης κατά τη χαμηλή περίοδο. Ως αποτέλεσμα, σημαντικό ποσοστό

εργαζομένων αντιμετωπίζει ανεργία ή υποαπασχόληση κατά τους χειμερινούς μήνες, με συνέπειες στη σταθερότητα του εισοδήματός τους.

Παράλληλα, η εποχική φύση της εργασίας περιορίζει τις δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης και μακροχρόνιου σχεδιασμού σταδιοδρομίας. Η έλλειψη σταθερών προοπτικών απασχόλησης μειώνει τα κίνητρα για επένδυση σε εξειδίκευση και συνεχή κατάρτιση, τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων. Η εργασιακή αστάθεια που προκύπτει επηρεάζει αρνητικά το βιοτικό επίπεδο και την κοινωνική ασφάλεια των απασχολούμενων, ενισχύοντας την οικονομική αβεβαιότητα και την εξάρτησή τους από τις διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης.

3.3.2 Εργασιακή Ανασφάλεια

Η έντονη εξάρτηση της τουριστικής δραστηριότητας από τη θερινή περίοδο δημιουργεί ένα πλαίσιο αυξημένης εργασιακής ανασφάλειας για τους απασχολούμενους στον κλάδο. Η αβεβαιότητα σχετικά με την ανανέωση των συμβάσεων εργασίας κάθε έτος ενισχύει το αίσθημα επαγγελματικής αστάθειας, καθώς η συνέχιση της απασχόλησης εξαρτάται άμεσα από την πορεία της τουριστικής ζήτησης. Παράλληλα, η ανάγκη κάλυψης υψηλού όγκου εργασίας σε περιορισμένο χρονικό διάστημα οδηγεί σε έντονη εργασιακή πίεση, με αυξημένες ώρες απασχόλησης και περιορισμένο χρόνο ανάπαυσης.

Η υπερεντατική εργασία κατά την περίοδο αιχμής συχνά προκαλεί σωματική και ψυχική κόπωση, η οποία μπορεί να εξελιχθεί σε επαγγελματική εξουθένωση (burnout). Το φαινόμενο αυτό δεν επηρεάζει μόνο την ευημερία των εργαζομένων, αλλά ενδέχεται να έχει και άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η μειωμένη απόδοση, η έλλειψη συγκέντρωσης και η χαμηλότερη διάθεση εξυπηρέτησης μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την εμπειρία των επισκεπτών, υπονομεύοντας τελικά την ανταγωνιστικότητα και τη φήμη των τουριστικών επιχειρήσεων.

3.3.3 Δυσκολία Εύρεσης Εξειδικευμένου Προσωπικού

Η έντονη περιοδικότητα που χαρακτηρίζει την τουριστική απασχόληση λειτουργεί αποτρεπτικά για εξειδικευμένους επαγγελματίες, οι οποίοι επιδιώκουν σταθερότερες και μακροπρόθεσμες συνθήκες εργασίας. Η έλλειψη εργασιακής συνέχειας και προοπτικών εξέλιξης οδηγεί πολλούς έμπειρους εργαζόμενους στην αναζήτηση απασχόλησης σε άλλους κλάδους ή σε αγορές με μικρότερη εποχική διακύμανση. Ως αποτέλεσμα, οι τουριστικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν συχνά έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού, ενώ παρατηρούνται συχνές αλλαγές εργαζομένων από περίοδο σε περίοδο.

Η υψηλή κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού περιορίζει τη δυνατότητα συστηματικής επένδυσης σε εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, καθώς οι επιχειρήσεις διστάζουν να διαθέσουν πόρους για προσωπικό που δεν θα παραμείνει μακροχρόνια. Το φαινόμενο αυτό επηρεάζει άμεσα την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, δεδομένου ότι η εμπειρία, η εξειδίκευση και η συνοχή της ομάδας αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την παροχή υψηλού επιπέδου εξυπηρέτησης. Κατ' επέκταση, η δυσκολία προσέλκυσης και διατήρησης εξειδικευμένου προσωπικού δύναται να υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητα ενός τουριστικού προορισμού και τη βιώσιμη ανάπτυξή του.

Συμπερασματική Επισήμανση

Η εποχικότητα δεν αποτελεί απλώς χρονική συγκέντρωση ζήτησης, αλλά ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που επηρεάζει τη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων σε οικονομικό, κοινωνικό και λειτουργικό επίπεδο. Στην περίπτωση της Λευκάδας, η έντονη θερινή εξάρτηση καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση στρατηγικών που θα επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και θα ενισχύσουν τη σταθερότητα του τοπικού τουριστικού συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Στρατηγικές Αντιμετώπισης της Εποχικότητας

Η αντιμετώπιση της εποχικότητας αποτελεί βασικό ζήτημα στρατηγικού σχεδιασμού για τους τουριστικούς προορισμούς. Ιδιαίτερα σε νησιωτικές περιοχές όπως η Λευκάδα, η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου απαιτεί διαφοροποίηση του προϊόντος, ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού και αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων προβολής και διαχείρισης. Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει βασικές στρατηγικές που μπορούν να περιορίσουν το φαινόμενο της εποχικότητας και να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων.

4.1 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος αποτελεί έναν από τους αποτελεσματικότερους τρόπους επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου. Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού προσελκύει επισκέπτες με διαφορετικά κίνητρα και σε διαφορετικές χρονικές περιόδους.

4.1.1 Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, καθώς εστιάζει στην αξιοποίηση της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς ενός προορισμού (Timothy, 2021). Περιλαμβάνει στοιχεία όπως τα ιστορικά μνημεία, οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μουσεία, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, αλλά και τα έθιμα, οι τοπικές παραδόσεις, η γαστρονομία και οι καλλιτεχνικές εκφράσεις μιας κοινωνίας. Ο συγκεκριμένος τύπος τουρισμού ανταποκρίνεται στη σύγχρονη τάση των ταξιδιωτών να αναζητούν αυθεντικές εμπειρίες και ουσιαστική επαφή με την τοπική ταυτότητα, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον από το μαζικό μοντέλο «ήλιος και θάλασσα» προς πιο ποιοτικές και βιωματικές μορφές ταξιδιού (UNWTO, 2018).

Η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως φεστιβάλ, θεματικές εκθέσεις, τοπικές εορτές και πολιτιστικά δρώμενα, μπορεί να λειτουργήσει ως στρατηγικό εργαλείο επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου. Η πραγματοποίησή τους εκτός της υψηλής περιόδου δημιουργεί πρόσθετα κίνητρα επίσκεψης κατά τους φθινοπωρινούς και ανοιξιάτικους μήνες, συμβάλλοντας στη μείωση των διακυμάνσεων της ζήτησης. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η σταθερότητα των εσόδων των τουριστικών επιχειρήσεων, βελτιώνεται η αξιοποίηση των υποδομών και περιορίζεται η εξάρτηση από τους θερινούς μήνες.

Παράλληλα, η ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και της αρχιτεκτονικής ταυτότητας συμβάλλει στη διαφοροποίηση και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού. Η πολιτιστική ταυτότητα λειτουργεί ως στοιχείο μοναδικότητας, προσδίδοντας συγκριτικό πλεονέκτημα και ενισχύοντας την εικόνα του προορισμού στη διεθνή αγορά. Επομένως, ο πολιτιστικός τουρισμός δεν αποτελεί μόνο μέσο προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και σημαντικό μοχλό βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και εξισορρόπησης της εποχικότητας.

4.1.2 Αθλητικός Τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί μία δυναμικά αναπτυσσόμενη μορφή θεματικού τουρισμού, η οποία συνδέεται με τη συμμετοχή ή την παρακολούθηση αθλητικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως η ιστιοπλοΐα, η πεζοπορία, η ποδηλασία, τα θαλάσσια σπορ, καθώς και η διοργάνωση ή συμμετοχή σε αθλητικές διοργανώσεις τοπικού, εθνικού ή διεθνούς χαρακτήρα. Ο συγκεκριμένος τύπος τουρισμού απευθύνεται τόσο σε επαγγελματίες αθλητές όσο και σε ερασιτέχνες ή επισκέπτες που αναζητούν δραστήριες και βιωματικές εμπειρίες στον προορισμό.

Ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού έχουν οι φυσικοί πόροι και οι κλιματικές συνθήκες μιας περιοχής. Σε προορισμούς με ήπιο κλίμα και κατάλληλο φυσικό περιβάλλον, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης αθλητικών

δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και όχι αποκλειστικά κατά τη θερινή περίοδο. Η αξιοποίηση αυτών των χαρακτηριστικών επιτρέπει τη δημιουργία εναλλακτικών κινήτρων επίσκεψης εκτός περιόδου αιχμής, συμβάλλοντας στη διασπορά της τουριστικής ζήτησης και στη μείωση της έντονης εποχικής συγκέντρωσης.

Επιπλέον, η διοργάνωση αθλητικών γεγονότων μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία, προσελκύοντας επισκέπτες υψηλότερης δαπάνης και αυξάνοντας τη μέση διάρκεια παραμονής. Παράλληλα, συμβάλλει στη βελτίωση των υποδομών και στην ενίσχυση της προβολής του προορισμού ως κέντρου αθλητικών δραστηριοτήτων. Κατά συνέπεια, ο αθλητικός τουρισμός λειτουργεί ως αποτελεσματικό εργαλείο επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και εξομάλυνσης των επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις.

4.1.3 Γαστρονομικός Τουρισμός

Ο γαστρονομικός τουρισμός αποτελεί μία σύγχρονη και ιδιαίτερα δυναμική μορφή θεματικού τουρισμού, η οποία εστιάζει στην εμπειρία της τοπικής κουζίνας και των παραδοσιακών προϊόντων ενός προορισμού. Η διατροφή δεν αντιμετωπίζεται απλώς ως βασική ανάγκη του ταξιδιώτη, αλλά ως στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας και αυθεντικής εμπειρίας. Μέσα από τις γεύσεις, τις τεχνικές παρασκευής και τα τοπικά προϊόντα, ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με την ιστορία, τις κοινωνικές πρακτικές και τις παραγωγικές ιδιαιτερότητες της περιοχής, γεγονός που ενισχύει τη βιωματική διάσταση του ταξιδιού.

Η διοργάνωση γαστρονομικών φεστιβάλ, θεματικών εβδομάδων αφιερωμένων σε τοπικά προϊόντα, καθώς και επισκέψεων σε αγροτικές ή μεταποιητικές μονάδες, μπορεί να λειτουργήσει ως αποτελεσματικό εργαλείο προσέλκυσης επισκεπτών εκτός της υψηλής τουριστικής περιόδου. Τέτοιες πρωτοβουλίες δημιουργούν εξειδικευμένα

κίνητρα ταξιδιού, απευθυνόμενα σε κοινό με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη γαστρονομία και την τοπική παραγωγή. Παράλληλα, ενισχύουν τη διασύνδεση του τουριστικού τομέα με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, συμβάλλοντας στη δημιουργία πολλαπλασιαστικών οφελών για την τοπική οικονομία.

Επιπλέον, ο γαστρονομικός τουρισμός συμβάλλει στη διαφοροποίηση και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού, προσδίδοντάς του σαφή και αναγνωρίσιμη ταυτότητα. Η αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής και η προώθηση ποιοτικών, αυθεντικών προϊόντων ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και περιορίζουν την εξάρτηση από τη μαζική, εποχικά συγκεντρωμένη ζήτηση. Ως εκ τούτου, η γαστρονομία μπορεί να αποτελέσει στρατηγικό άξονα αντιμετώπισης της εποχικότητας και σταθεροποίησης της λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

4.1.4 Συνεδριακός και Επιχειρηματικός Τουρισμός

Ο συνεδριακός και επιχειρηματικός τουρισμός αποτελεί μία από τις πλέον στρατηγικές μορφές τουριστικής ανάπτυξης, καθώς συνδέεται άμεσα με την επιμήκυνση της περιόδου λειτουργίας των ξενοδοχειακών και λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων. Πρόκειται για δραστηριότητες που αφορούν τη μετακίνηση ατόμων με κύριο σκοπό τη συμμετοχή σε επαγγελματικές, επιστημονικές ή εκπαιδευτικές εκδηλώσεις. Σε αντίθεση με τον μαζικό τουρισμό αναψυχής, η ζήτηση στον συγκεκριμένο τομέα παρουσιάζει μεγαλύτερη σταθερότητα και μικρότερη εξάρτηση από τις κλιματικές συνθήκες.

Η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών, όπως σύγχρονων συνεδριακών χώρων, αιθουσών πολλαπλών χρήσεων και προηγμένου τεχνολογικού εξοπλισμού, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την προσέλκυση τέτοιου είδους δραστηριοτήτων. Παράλληλα, η συνεργασία με επαγγελματικούς, επιστημονικούς και επιχειρηματικούς φορείς μπορεί

να ενισχύσει τη διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων, εταιρικών συναντήσεων και εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Οι εκδηλώσεις αυτές προσελκύουν συνήθως επισκέπτες με υψηλότερη αγοραστική δύναμη και συμβάλλουν στην αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του συνεδριακού και επιχειρηματικού τουρισμού είναι ότι οι περισσότερες διοργανώσεις πραγματοποιούνται εκτός της θερινής περιόδου αιχμής, κυρίως κατά τους φθινοπωρινούς και ανοιξιάτικους μήνες. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η εξομάλυνση της εποχικής διακύμανσης της ζήτησης, ενισχύεται η πληρότητα των καταλυμάτων σε περιόδους χαμηλής κίνησης και διασφαλίζεται μεγαλύτερη σταθερότητα στα έσοδα των τουριστικών επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, ο συνεδριακός και επιχειρηματικός τουρισμός συνιστά βασικό εργαλείο αντιμετώπισης της εποχικότητας και προώθησης μιας πιο βιώσιμης και ισορροπημένης τουριστικής ανάπτυξης.

4.2 Τεχνολογία και Ψηφιακό Μάρκετινγκ

Η αξιοποίηση της τεχνολογίας και των ψηφιακών εργαλείων συνιστά πλέον καθοριστικό παράγοντα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Η ραγδαία ανάπτυξη του διαδικτύου και των ψηφιακών πλατφορμών έχει μετασχηματίσει τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές αναζητούν πληροφορίες, συγκρίνουν επιλογές και πραγματοποιούν κρατήσεις. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις που ενσωματώνουν αποτελεσματικά τεχνολογικές λύσεις στη λειτουργία και στη στρατηγική μάρκετινγκ τους αποκτούν συγκριτικό πλεονέκτημα, ενισχύοντας τόσο την προβολή τους όσο και την αποδοτικότητα των διαδικασιών τους.

Παράλληλα, το ψηφιακό μάρκετινγκ επιτρέπει τη στοχευμένη προσέγγιση διαφορετικών τμημάτων της αγοράς, μέσω εργαλείων όπως τα μέσα κοινωνικής

δικτύωσης, οι μηχανές αναζήτησης και οι πλατφόρμες διανομής τουριστικών υπηρεσιών. Η ανάλυση δεδομένων (data analytics) προσφέρει τη δυνατότητα κατανόησης της συμπεριφοράς των πελατών και προσαρμογής των προσφερόμενων υπηρεσιών στις ανάγκες τους. Με τον τρόπο αυτό, η τεχνολογία δεν λειτουργεί απλώς υποστηρικτικά, αλλά αποτελεί βασικό άξονα στρατηγικού σχεδιασμού και διαχείρισης της ζήτησης, ιδίως σε συνθήκες έντονης εποχικότητας.

4.2.1 Συστήματα Ηλεκτρονικών Κρατήσεων

Η χρήση σύγχρονων συστημάτων ηλεκτρονικών κρατήσεων (online booking systems) αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο για τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων (Li et al., 2022). Μέσω αυτών, παρέχεται άμεση πρόσβαση σε διεθνείς αγορές, καταργώντας γεωγραφικούς περιορισμούς και διευρύνοντας το πελατολόγιο. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα δυναμικής τιμολόγησης (dynamic pricing), δηλαδή προσαρμογής των τιμών ανάλογα με τη ζήτηση, τον χρόνο κράτησης και το επίπεδο πληρότητας, γεγονός που επιτρέπει τη βέλτιστη διαχείριση των εσόδων και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων (Mariani, Borghi, & Cappa, 2020).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η διαχείριση της διαθεσιμότητας σε πραγματικό χρόνο, η οποία μειώνει τα λειτουργικά σφάλματα και ενισχύει την αξιοπιστία της επιχείρησης. Παράλληλα, η δυνατότητα προώθησης ειδικών προσφορών και πακέτων για περιόδους χαμηλής ζήτησης συμβάλλει στην αύξηση της πληρότητας εκτός της τουριστικής αιχμής. Μέσα από στοχευμένες εκπτώσεις, ευέλικτες πολιτικές ακύρωσης και προσωποποιημένες προσφορές, οι επιχειρήσεις μπορούν να επηρεάσουν τη χρονική κατανομή της ζήτησης, περιορίζοντας τις επιπτώσεις της εποχικότητας και ενισχύοντας τη σταθερότητα των εσόδων τους.

4.2.2 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν πλέον βασικό εργαλείο προβολής και επικοινωνίας για τις τουριστικές επιχειρήσεις, επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία λήψης απόφασης των ταξιδιωτών. Πλατφόρμες όπως το Facebook, το Instagram και το TikTok διαμορφώνουν τάσεις, ενισχύουν τη διάδοση εμπειριών και λειτουργούν ως ψηφιακά «κανάλια σύστασης», μέσω των οποίων οι χρήστες μοιράζονται αξιολογήσεις, φωτογραφίες και προσωπικές αφηγήσεις. Η οπτικοκεντρική φύση των μέσων αυτών τα καθιστά ιδιαίτερα αποτελεσματικά για την τουριστική προβολή, καθώς αναδεικνύουν το φυσικό περιβάλλον, τις δραστηριότητες και τη συνολική εμπειρία που προσφέρει ένας προορισμός (Casaló, Flavián, & Ibáñez-Sánchez, 2021).

Μέσω στοχευμένου και στρατηγικά σχεδιασμένου περιεχομένου — όπως επαγγελματικές φωτογραφίες, βίντεο μικρής διάρκειας, αφηγήσεις εμπειριών επισκεπτών και θεματικές δημοσιεύσεις — οι επιχειρήσεις μπορούν να αναδείξουν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εκτός της θερινής περιόδου, να δημιουργήσουν ειδικές καμπάνιες για συγκεκριμένες εποχές και να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση με το κοινό τους. Η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας μέσω σχολίων και μηνυμάτων συμβάλλει στη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και στη διαμόρφωση πιστού πελατολογίου.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προβολή της αυθεντικής εμπειρίας ενός προορισμού κατά τις περιόδους χαμηλής τουριστικής κίνησης. Μέσα από εικόνες και αφηγήσεις που αναδεικνύουν την ηρεμία, την ποιότητα των υπηρεσιών και τη βιωματική διάσταση της επίσκεψης, μπορεί να μεταβληθεί η αντίληψη των δυνητικών επισκεπτών σχετικά με την καταλληλότητα ενός προορισμού εκτός περιόδου αιχμής. Κατά συνέπεια, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης της ζήτησης και αντιμετώπισης της εποχικότητας, συμβάλλοντας στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

4.2.3 Στοχευμένες Καμπάνιες Off-Season

Η αξιοποίηση της ανάλυσης δεδομένων (data analytics) αποτελεί βασικό εργαλείο για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών στοχευμένων καμπανιών κατά την περίοδο χαμηλής ζήτησης (Li, Wang, & Law, 2022). Μέσω της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων από ηλεκτρονικές κρατήσεις, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μηχανές αναζήτησης και πλατφόρμες αξιολόγησης, οι τουριστικές επιχειρήσεις μπορούν να εντοπίσουν πρότυπα συμπεριφοράς και να προσδιορίσουν συγκεκριμένες αγορές-στόχους. Τέτοιες κατηγορίες ενδέχεται να περιλαμβάνουν συνταξιούχους με ευελιξία χρόνου, ψηφιακούς νομάδες (digital nomads) που αναζητούν μακροχρόνια διαμονή, ταξιδιώτες σύντομων αποδράσεων (city break) ή άτομα με ειδικά ενδιαφέροντα, όπως φυσιολάτρες και λάτρεις εναλλακτικών δραστηριοτήτων (Gretzel et al., 2023).

Η στοχευμένη προσέγγιση αυτών των ομάδων επιτρέπει την προσαρμογή του τουριστικού προϊόντος στις ιδιαίτερες ανάγκες και προσδοκίες τους. Για παράδειγμα, μπορούν να διαμορφωθούν πακέτα που συνδυάζουν διαμονή με θεματικές δραστηριότητες, εκπώσεις για μεγαλύτερη διάρκεια παραμονής ή υπηρεσίες που διευκολύνουν την εξ αποστάσεως εργασία. Με τον τρόπο αυτό, η προσφορά καθίσταται πιο ελκυστική για κοινά που δεν εξαρτώνται από τις κλασικές περιόδους αδειών, ενισχύοντας τη ζήτηση εκτός της τουριστικής αιχμής.

Επομένως, η δημιουργία εξειδικευμένων προσφορών και εμπειριών για συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς συμβάλλει ουσιαστικά στη μείωση της έντασης της εποχικότητας. Η στρατηγική αυτή οδηγεί σε πιο ομοιόμορφη κατανομή της τουριστικής κίνησης κατά τη διάρκεια του έτους, βελτιώνοντας την πληρότητα των επιχειρήσεων και διασφαλίζοντας μεγαλύτερη σταθερότητα στα έσοδα και στην απασχόληση.

Συμπερασματική Επισήμανση

Η αντιμετώπιση της εποχικότητας δεν αποτελεί μία μεμονωμένη παρέμβαση, αλλά απαιτεί συνδυασμό στρατηγικών σε επίπεδο επιχειρήσεων και προορισμού. Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η αξιοποίηση της τεχνολογίας και η στοχευμένη προσέγγιση νέων ομάδων επισκεπτών μπορούν να συμβάλουν στη σταδιακή εξισορρόπηση της τουριστικής ζήτησης στη Λευκάδα.

Μέσα από τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την καλύτερη κατανομή της επισκεψιμότητας κατά τη διάρκεια του έτους, οι τουριστικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τη σταθερότητα των εσόδων τους, να βελτιώσουν τη λειτουργία τους και να περιορίσουν τις αρνητικές συνέπειες της έντονης εποχικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η Λευκάδα ως Τουριστικός Προορισμός

5.1 Γεωγραφικά και τουριστικά χαρακτηριστικά της Λευκάδας

Η Λευκάδα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους νησιωτικούς προορισμούς του Ιονίου Πελάγους και υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Βρίσκεται στη δυτική ακτογραμμή της Ελλάδας και ξεχωρίζει για το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της εύκολης πρόσβασης, καθώς συνδέεται με την ηπειρωτική χώρα μέσω πλωτής γέφυρας. Το γεγονός αυτό καθιστά τη Λευκάδα έναν από τους πιο προσιτούς νησιωτικούς προορισμούς, ενισχύοντας σημαντικά την τουριστική της ανάπτυξη.

Η γεωμορφολογία του νησιού χαρακτηρίζεται από έντονες αντιθέσεις, καθώς συνδυάζει ορεινούς όγκους με πλούσια βλάστηση και εκτεταμένες παραθαλάσσιες ζώνες. Η δυτική πλευρά φημίζεται για τις εντυπωσιακές παραλίες με απότομους βράχους και βαθιά γαλάζια νερά, όπως το Πόρτο Κατσίκι, οι Εγκρεμνοί και το Κάθισμα, οι οποίες συγκαταλέγονται μεταξύ των ομορφότερων παραλιών της Ελλάδας και αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης τουριστών. Αντίθετα, η ανατολική πλευρά χαρακτηρίζεται από ήπιες ακτογραμμές, μικρότερους όρμους και ανεπτυγμένες τουριστικές υποδομές.

Το κλίμα της Λευκάδας είναι τυπικά μεσογειακό, με θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους, σχετικά υγρούς χειμώνες. Οι κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν την έντονη τουριστική δραστηριότητα κατά τους θερινούς μήνες, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την εποχικότητα του τουρισμού στο νησί.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η στρατηγική γεωγραφική θέση της Λευκάδας, καθώς βρίσκεται κοντά σε άλλα δημοφιλή νησιά του Ιονίου, όπως η Κεφαλονιά και η Ιθάκη, ενισχύοντας τον διασυνδεδεμένο τουρισμό και τις θαλάσσιες μετακινήσεις. Η ύπαρξη οργανωμένης μαρίνας συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού και της ιστιοπλοΐας, καθιστώντας τη Λευκάδα σημαντικό κόμβο για σκάφη αναψυχής.

Παράλληλα, το νησί διαθέτει πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά, η οποία ενισχύει την τουριστική του ταυτότητα. Παραδοσιακοί οικισμοί, τοπικά φεστιβάλ, πολιτιστικές εκδηλώσεις και θρησκευτικές γιορτές προσελκύουν επισκέπτες και εκτός της υψηλής τουριστικής περιόδου, συμβάλλοντας στην περιορισμένη επιμήκυνση της τουριστικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, η Λευκάδα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα φυσικών και τουριστικών πόρων, όπως μονοπάτια πεζοπορίας, ορεινές διαδρομές και φυσικά αξιοθέατα, που δημιουργούν προοπτικές για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ωστόσο, παρά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, η τουριστική ζήτηση παραμένει σε μεγάλο βαθμό συγκεντρωμένη στους θερινούς μήνες, καθιστώντας την εποχικότητα ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της τουριστικής δραστηριότητας του νησιού. Η συγκεκριμένη εξάρτηση από το θερινό μοντέλο τουρισμού επηρεάζει άμεσα τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς δημιουργεί περιόδους έντονης ζήτησης και αντίστοιχα μεγάλα διαστήματα περιορισμένης δραστηριότητας.

5.2 Στατιστικά επισκεψιμότητας και τουριστικής ροής

Η τουριστική κίνηση στη Λευκάδα παρουσιάζει έντονα εποχικά χαρακτηριστικά, τα οποία αποτυπώνονται τόσο στη χρονική κατανομή των αφίξεων όσο και στη συνολική ένταση της τουριστικής δραστηριότητας. Η ζήτηση συγκεντρώνεται κυρίως κατά τη θερινή περίοδο, με κορύφωση τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, ενώ κατά τη χειμερινή περίοδο η τουριστική δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη έως σχεδόν ανύπαρκτη. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει υψηλό βαθμό εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από τον εποχικό τουρισμό.

Η συγκεκριμένη κατανομή επηρεάζει άμεσα τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς οδηγεί σε έντονη συγκέντρωση εσόδων σε μικρό χρονικό διάστημα, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί παρατεταμένες περιόδους χαμηλής ζήτησης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να επηρεάζονται η σταθερότητα της απασχόλησης, η

διαχείριση των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, καθώς και η δυνατότητα μακροπρόθεσμου επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΙΝΣΕΤΕ για τις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στο Αεροδρόμιο Ακτίου, το οποίο εξυπηρετεί τη Λευκάδα και την ευρύτερη περιοχή του Ιονίου, η τουριστική κίνηση για το έτος 2025 παρουσιάζει σαφή εποχική διακύμανση. Κατά τους χειμερινούς μήνες η επιβατική κίνηση είναι ουσιαστικά μηδενική, γεγονός που καταδεικνύει την απουσία τουριστικής δραστηριότητας κατά την περίοδο αυτή.

Πίνακας 1: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στο αεροδρόμιο του Ακτίου (2025)

Μήνας	Αφίξεις
Ιανουάριος	0
Φεβρουάριος	0
Μάρτιος	162
Απρίλιος	5653
Μάιος	46507
Ιούνιος	79959
Ιούλιος	100413
Αύγουστος	94813
Σεπτέμβριος	74688
Οκτώβριος	20983
Νοέμβριος	87
Δεκέμβριος	0

Πηγή: Ιδία επεξεργασία βάση στοιχείων ΙΝΣΕΤΕ

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 1, η τουριστική δραστηριότητα στην περιοχή παρουσιάζει έντονη εποχική συγκέντρωση. Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις αρχίζουν να αυξάνονται από τον Απρίλιο (5.653 αφίξεις), ενώ η σημαντική άνοδος καταγράφεται τον Μάιο, με 46.507 αφίξεις. Η κορύφωση της τουριστικής περιόδου εντοπίζεται κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, με 100.413 και 94.813 αφίξεις αντίστοιχα, ενώ ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα κίνησης παρατηρούνται και τον Ιούνιο (79.959 αφίξεις) και τον Σεπτέμβριο (74.688 αφίξεις).

Αντίθετα, κατά τους χειμερινούς μήνες η τουριστική δραστηριότητα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, καθώς δεν καταγράφονται αφίξεις τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο, ενώ εξαιρετικά περιορισμένη είναι η κίνηση τον Μάρτιο και τον Νοέμβριο. Επιπλέον, από τον Οκτώβριο παρατηρείται σημαντική μείωση των αφίξεων, γεγονός που σηματοδοτεί τη λήξη της τουριστικής περιόδου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 93,9% των συνολικών διεθνών αεροπορικών αφίξεων καταγράφεται κατά το διάστημα Μαΐου–Σεπτεμβρίου, γεγονός που επιβεβαιώνει τον ιδιαίτερα εποχικό χαρακτήρα του τουρισμού στη Λευκάδα. Η συγκέντρωση της τουριστικής ζήτησης σε ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα δημιουργεί αυξημένη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τη θερινή περίοδο και αναδεικνύει την ανάγκη υιοθέτησης στρατηγικών επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.

5.3 Υφιστάμενες υποδομές και μορφές τουρισμού

Η Λευκάδα διαθέτει ένα ευρύ φάσμα υποδομών που υποστηρίζουν τη λειτουργία του τουριστικού τομέα, τόσο κατά την υψηλή τουριστική περίοδο όσο και εκτός αιχμής. Οι υποδομές αυτές περιλαμβάνουν καταλύματα, μεταφορές, θαλάσσιες εγκαταστάσεις, καθώς και υποδομές εναλλακτικού τουρισμού.

5.3.1 Τουριστικά καταλύματα

Η τουριστική υποδομή της Λευκάδας χαρακτηρίζεται από σημαντική ποικιλία μορφών καταλυμάτων, οι οποίες εξυπηρετούν διαφορετικές κατηγορίες επισκεπτών και συμβάλλουν καθοριστικά στη λειτουργία του τουριστικού τομέα. Στο νησί συναντώνται ξενοδοχειακές μονάδες διαφόρων κατηγοριών, ενοικιαζόμενα δωμάτια, βίλες και διαμερίσματα, καθώς και κάμπινγκ. Η πλειονότητα των καταλυμάτων χωροθετείται σε παραλιακές περιοχές και σε σημεία υψηλής τουριστικής ζήτησης, γεγονός που ενισχύει την προσβασιμότητα και την τουριστική ελκυστικότητα του προορισμού.

Σημειώνεται ότι τα υψηλής κατηγορίας ξενοδοχεία (4 και 5 αστερών) είναι περιορισμένα και εντοπίζονται κυρίως σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ κυριαρχούν μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις φιλοξενίας, οι οποίες εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τον μαζικό και εποχικό τουρισμό.

Πίνακας 2: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ιονίων Νήσων (2025)

Κατηγορία	5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Μονάδες	90	192	288	387	70	1027
Δωμάτια	12.873	15.407	13.312	11.451	1.469	54.512
Κλίνες	26.810	30.935	26.713	22.278	2.829	109.565

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ) – ΙΤΕΠ, 2025

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του ΙΤΕΠ (2025), η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων διαθέτει σημαντική ξενοδοχειακή δυναμικότητα, η οποία ανέρχεται σε 1.027 ξενοδοχειακές μονάδες συνολικά. Η δυναμικότητα αυτή αντιστοιχεί σε 54.512 δωμάτια και 109.565 κλίνες, γεγονός που καταδεικνύει τη σημαντική συμβολή της περιοχής στον ελληνικό τουρισμό.

Η κατανομή των καταλυμάτων δείχνει ότι η πλειονότητα αφορά μεσαίες και μικρές ξενοδοχειακές μονάδες, γεγονός που συνδέεται άμεσα με τον εποχικό και μαζικό χαρακτήρα του τουρισμού στην περιοχή, στον οποίο εντάσσεται και η Λευκάδα.

Πίνακας 3: Ξενοδοχειακή Δυναμικότητα Λευκάδας και Μεγανησίου (2025)

Περιοχή	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Λευκάδα (ΠΕ)	107	3.134	6.221
Λευκάδα (νήσος)	105	3.055	6.072
Μεγανήσι	2	79	149

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ) – ΙΤΕΠ, 2025

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν πως η Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας διαθέτει συνολικά 107 ξενοδοχειακές μονάδες, με δυναμικότητα 3.134 δωματίων και 6.221 κλινών. Ειδικότερα, η νήσος Λευκάδα συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της δυναμικότητας, με 105 μονάδες και 6.072 κλίνες, ενώ το Μεγανήσι παρουσιάζει περιορισμένη ξενοδοχειακή ανάπτυξη.

Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν τη συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας στη Λευκάδα και αναδεικνύουν τον έντονα εποχικό χαρακτήρα της τουριστικής προσφοράς στην περιοχή.

Ακόμη, σύμφωνα με διαθέσιμα δευτερογενή στοιχεία από κλαδικές βάσεις δεδομένων και τουριστικές πλατφόρμες κρατήσεων, καθώς και εκτιμήσεις φορέων του τουριστικού τομέα, η προσφορά καταλυμάτων στη Λευκάδα παρουσιάζει την εξής εικόνα. Τα στοιχεία πρέπει να ερμηνευθούν ως ενδεικτικά, καθώς διαφοροποιούνται ανάλογα με την περίοδο καταγραφής και την πηγή.

Πίνακας 4: Ενδεικτική κατανομή τουριστικών καταλυμάτων στη Λευκάδα

Κατηγορία καταλύματος	Εκτιμώμενος αριθμός μονάδων	Παρατηρήσεις
Οργανωμένα ξενοδοχεία	~120–160	Περιλαμβάνει ξενοδοχεία διαφόρων κατηγοριών (2–5 αστερών)
Ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα	~1.000–1.500	Μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις
Βίλες / τουριστικές κατοικίες (βραχυχρόνια μίσθωση)	~2.500–3.500	Airbnb τύπου καταλύματα
Σύνολο (εκτίμηση)	~3.500–5.000	Ενδεικτική συνολική προσφορά

*Τα στοιχεία αποτελούν ενδεικτικές εκτιμήσεις και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αποτύπωση της μορφολογίας της τουριστικής προσφοράς.

5.3.2 Μεταφορές και πρόσβαση

Η πρόσβαση στη Λευκάδα αποτελεί βασικό παράγοντα για την ανάπτυξη του τουρισμού και επηρεάζει άμεσα την κατανομή της επισκεψιμότητας κατά τη διάρκεια του έτους. Οι κύριες υποδομές μεταφορών περιλαμβάνουν οδικό δίκτυο, πλωτές συνδέσεις, μαρίνες και δημόσιες συγκοινωνίες.

Οδικό δίκτυο

Η Λευκάδα διαθέτει εκτεταμένο και καλά οργανωμένο οδικό δίκτυο που συνδέει τις κύριες παραλιακές περιοχές, τους οικισμούς του εσωτερικού και τα κύρια τουριστικά

αξιοθέατα. Η κεντρική αρτηρία του νησιού διευκολύνει τη μετακίνηση των επισκεπτών από τη γέφυρα εισόδου προς τις δημοφιλείς παραλίες και ξενοδοχειακές ζώνες. Οι βελτιώσεις σε δρόμους πρόσβασης σε απομακρυσμένες περιοχές έχουν επίσης ενισχύσει τη δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως η πεζοπορία, το ποδήλατο και οι αγροτουριστικές δραστηριότητες.

Πλωτές συνδέσεις και μαρίνες

Η πλωτή γέφυρα που συνδέει τη Λευκάδα με την ηπειρωτική χώρα αποτελεί μοναδικό χαρακτηριστικό του νησιού, καθώς διευκολύνει την άμεση οδική πρόσβαση από μεγάλες πόλεις, όπως η Πρέβεζα και τα Ιωάννινα, συμβάλλοντας σημαντικά στην αύξηση της τουριστικής κίνησης, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Επιπλέον, η ύπαρξη οργανωμένων μαρίνων, όπως αυτή στη Λευκάδα πόλη, υποστηρίζει τον θαλάσσιο τουρισμό και την ανάπτυξη ιστιοπλοϊκών δραστηριοτήτων. Οι μαρίνες αποτελούν κόμβους για ημερήσιες εκδρομές και μετακινήσεις προς γειτονικά νησιά, ενισχύοντας τον διασυνδεδεμένο τουρισμό στην περιοχή.

Δημόσιες συγκοινωνίες

Η Λευκάδα διαθέτει επίσης περιορισμένο δίκτυο αστικών και υπεραστικών λεωφορείων, το οποίο εξυπηρετεί τόσο τους μόνιμους κατοίκους όσο και τους επισκέπτες. Τα λεωφορεία καλύπτουν τις βασικές τουριστικές περιοχές, όμως η συχνότητά τους είναι περιορισμένη εκτός αιχμής, γεγονός που επηρεάζει την επισκεψιμότητα κατά τη χαμηλή περίοδο. Η ενίσχυση και βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών θα μπορούσε να διευκολύνει την επέκταση του τουρισμού σε περιόδους εκτός αιχμής και σε απομακρυσμένες περιοχές του νησιού.

Ιδιωτικά μέσα μεταφοράς

Η χρήση ενοικιαζόμενων αυτοκινήτων και μοτοσικλετών αποτελεί σημαντικό μέσο για την εξερεύνηση του νησιού, ιδίως για επισκέπτες που επιδιώκουν εναλλακτικές μορφές

τουρισμού. Οι επιχειρήσεις ενοικίασης οχημάτων ενισχύουν την κινητικότητα και προσφέρουν στους επισκέπτες την ευελιξία να προγραμματίσουν ημερήσιες εκδρομές σε παραλίες, ορεινές διαδρομές και πολιτιστικά σημεία ενδιαφέροντος.

Συμπέρασμα

Συνολικά, η συνδυαστική ύπαρξη καλού οδικού δικτύου, πλωτών συνδέσεων, μαρινών και ιδιωτικών μεταφορικών μέσων καθιστά τη Λευκάδα έναν εύκολα προσβάσιμο προορισμό, ιδανικό για τη συγκέντρωση επισκεπτών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Ωστόσο, η περιορισμένη ανάπτυξη των δημόσιων συγκοινωνιών και η συγκέντρωση της επισκεψιμότητας στους θερινούς μήνες υποδηλώνουν ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, ειδικά για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την αξιοποίηση των λιγότερο επισκέψιμων περιοχών του νησιού.

5.3.3 Μορφές τουρισμού

Η Λευκάδα προσφέρει ποικιλία τουριστικών προϊόντων που καλύπτουν διαφορετικές προτιμήσεις των επισκεπτών. Οι μορφές τουρισμού που αναπτύσσονται στο νησί συνδέονται άμεσα με τις διαθέσιμες υποδομές και επηρεάζονται από την εποχικότητα, όπως περιγράφεται στους πίνακες και τις αναλύσεις του προηγούμενου κεφαλαίου.

5.3.3.1 Θαλάσσιος τουρισμός

Η κύρια μορφή τουρισμού στη Λευκάδα είναι ο θαλάσσιος, που επικεντρώνεται στις παραλίες, τη θάλασσα και τις μαρίνες. Οι οργανωμένες παραλίες με υπηρεσίες ενοικίασης ξαπλώστρων, θαλάσσιων σπορ και ναυαγοσωστική κάλυψη ενισχύουν την ελκυστικότητα του προορισμού. Η ύπαρξη μαρινών επιτρέπει την ανάπτυξη ιστιοπλοΐας και σκαφών αναψυχής, καθώς και ημερήσιων εκδρομών προς γειτονικά νησιά. Η ζήτηση αυτής της μορφής τουρισμού κορυφώνεται κατά τους μήνες Ιούλιο–Αύγουστο, γεγονός που αντικατοπτρίζει έντονη εποχικότητα.

5.3.3.2 Πολιτιστικός τουρισμός

Η Λευκάδα διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, όπως παραδοσιακούς οικισμούς, μουσεία, ιστορικά μνημεία και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Φεστιβάλ και τοπικές γιορτές προσελκύουν επισκέπτες εκτός της υψηλής τουριστικής περιόδου, συνεισφέροντας στην επιμήκυνση της σεζόν. Ο πολιτιστικός τουρισμός αξιοποιεί τόσο τις υποδομές φιλοξενίας όσο και τα οδικά δίκτυα, ενώ δημιουργεί ευκαιρίες για μικρές επιχειρήσεις εστίασης, αναμνηστικών και τοπικών προϊόντων.

5.3.3.3 Εναλλακτικός και περιπατητικός τουρισμός

Τα ορεινά μονοπάτια, οι πεζοπορικές διαδρομές και οι φυσικοί χώροι προσφέρουν δυνατότητες για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ο εναλλακτικός τουρισμός περιλαμβάνει επίσης δραστηριότητες όπως ποδηλασία βουνού, θαλάσσια σπορ και αγροτουρισμό. Η προσβασιμότητα σε αυτές τις περιοχές εξαρτάται από το οδικό δίκτυο και τις υποδομές σήμανσης και ασφάλειας. Η ζήτηση αυτής της μορφής τουρισμού είναι πιο διασκορπισμένη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, βοηθώντας στη μείωση των επιπτώσεων της εποχικότητας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως παράγοντας προσέλκυσης επισκεπτών κατά την άνοιξη και το φθινόπωρο, μειώνοντας την εξάρτηση από το μοντέλο του θερινού τουρισμού.

5.3.3.4 Γαστρονομικός και οινoturισμός

Ο γαστρονομικός τουρισμός εστιάζει στην τοπική κουζίνα, τα παραδοσιακά προϊόντα και οινοποιεία. Αυτή η μορφή τουρισμού μπορεί να λειτουργήσει και εκτός της αιχμής, προσφέροντας εναλλακτικές δραστηριότητες στους επισκέπτες και ενισχύοντας την επιμήκυνση της σεζόν. Οι υποδομές που υποστηρίζουν τον γαστρονομικό τουρισμό περιλαμβάνουν εστιατόρια, οινοποιεία, τοπικές αγορές και εκπαιδευτικά προγράμματα γεύσης.

Συμπεράσματα μορφών τουρισμού

Η ποικιλία των μορφών τουρισμού στη Λευκάδα επιτρέπει την ανάπτυξη ενός πολυσύνθετου τουριστικού προϊόντος. Ωστόσο, οι κύριες δραστηριότητες (θαλάσσιος και πολιτιστικός τουρισμός) επικεντρώνονται στην υψηλή περίοδο, γεγονός που επιτείνει την εποχικότητα. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ο γαστρονομικός τουρισμός προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για την επιμήκυνση της σεζόν και την ισοκατανομή επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η στοχευμένη προώθηση αυτών των μορφών και η βελτίωση των υποδομών (π.χ. σηματοδότηση μονοπατιών, βελτίωση δημόσιων μεταφορών) μπορούν να μειώσουν τις συνέπειες της εποχικότητας και να ενισχύσουν τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Ωστόσο, η αποτελεσματική αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων προϋποθέτει συντονισμένη στρατηγική από τις επιχειρήσεις και τους τοπικούς φορείς.

Συνολικά, η ανάλυση της Λευκάδας ως τουριστικού προορισμού αναδεικνύει την έντονη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από την τουριστική περίοδο αιχμής. Το γεγονός αυτό καθιστά αναγκαία τη διερεύνηση των επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις, η οποία αποτελεί αντικείμενο της παρούσας έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Μεθοδολογία Έρευνας

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στη διερεύνηση των επιδράσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας, καθώς και στην καταγραφή των σημαντικότερων προβλημάτων που προκύπτουν από το φαινόμενο και των στρατηγικών που εφαρμόζονται για την αντιμετώπισή του. Για την επίτευξη των στόχων της έρευνας επιλέχθηκε η ποσοτική ερευνητική προσέγγιση, καθώς επιτρέπει τη συλλογή δεδομένων από μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων και τη στατιστική επεξεργασία τους, με στόχο την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων.

Ως εργαλείο συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε σε επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα της Λευκάδας. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε δημογραφικές ερωτήσεις, ερωτήσεις κλειστού τύπου και δηλώσεις αξιολόγησης με χρήση πενταβάθμιας κλίμακας Likert, ώστε να καταγραφεί ο βαθμός συμφωνίας των συμμετεχόντων σχετικά με τις επιπτώσεις της εποχικότητας.

Τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν αναλύθηκαν με τη χρήση του Microsoft Excel και του εργαλείου Data Analysis. Πραγματοποιήθηκε περιγραφική στατιστική ανάλυση, η οποία περιλάμβανε τον υπολογισμό συχνοτήτων, ποσοστών, μέσων όρων και τυπικών αποκλίσεων.

6.1 Σχεδιασμός έρευνας και δείγμα

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση πρωτογενών δεδομένων που συλλέχθηκαν από 115 άτομα τα οποία δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα της Λευκάδας. Στο δείγμα συμμετείχαν ιδιοκτήτες, διαχειριστές και εργαζόμενοι τουριστικών επιχειρήσεων, γεγονός που επέτρεψε την καταγραφή απόψεων από διαφορετικές επαγγελματικές θέσεις και επίπεδα ευθύνης.

Η επιλογή του δείγματος πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της δειγματοληψίας ευκολίας (convenience sampling), λόγω της ευκολίας πρόσβασης στους συμμετέχοντες και των χρονικών περιορισμών της έρευνας. Αν και η συγκεκριμένη μέθοδος δεν διασφαλίζει πλήρη αντιπροσωπευτικότητα του πληθυσμού, χρησιμοποιείται ευρέως στις κοινωνικές και οικονομικές επιστήμες, ιδιαίτερα όταν η πρόσβαση στο σύνολο του πληθυσμού είναι περιορισμένη.

Η συμμετοχή επιχειρηματιών, στελεχών και εργαζομένων συνέβαλε στη συλλογή πληροφοριών από διαφορετικές οπτικές γωνίες σχετικά με τις επιπτώσεις της εποχικότητας στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμμετοχή ιδιοκτητών και διαχειριστών, καθώς διαθέτουν άμεση εικόνα των οικονομικών, διοικητικών και στρατηγικών ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις τους.

6.2 Δημογραφικά στοιχεία έρευνας

Από τους 115 συμμετέχοντες, το 52,2% ήταν άνδρες και το 47,8% γυναίκες, γεγονός που υποδηλώνει μια σχετικά ισορροπημένη εκπροσώπηση των δύο φύλων. Όσον αφορά την ηλικία, η μεγαλύτερη συμμετοχή καταγράφηκε στην ηλικιακή ομάδα 31–45 ετών (45,2%), ενώ ακολουθούν οι ηλικίες 46–60 ετών (30,4%), 18–30 ετών (18,3%) και άνω των 60 ετών (6,1%).

Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο, η πλειονότητα των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι λυκείου (36,5%), ενώ σημαντικό ποσοστό κατείχε πανεπιστημιακό τίτλο (27,8%) ή είχε ολοκληρώσει σπουδές σε ΙΕΚ ή κολέγιο (21,7%). Τα χαρακτηριστικά αυτά υποδηλώνουν ότι οι συμμετέχοντες διαθέτουν επαρκές μορφωτικό υπόβαθρο και επαγγελματική εμπειρία, στοιχεία που ενισχύουν την αξιοπιστία των απαντήσεών τους.

6.3 Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ως βασικό ερευνητικό εργαλείο ένα δομημένο ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε ειδικά για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της μελέτης και τη σχετική βιβλιογραφία που αφορά την εποχικότητα στον τουρισμό.

Η χρήση του ερωτηματολογίου κρίθηκε κατάλληλη, καθώς επιτρέπει τη συγκέντρωση μεγάλου όγκου πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει ομοιομορφία στις απαντήσεις και διευκολύνει τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από πέντε βασικές ενότητες.

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, όπως το φύλο, η ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο. Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν για την περιγραφή του δείγματος και τη διερεύνηση πιθανών διαφοροποιήσεων στις απόψεις των ερωτώμενων.

Η δεύτερη ενότητα αφορά τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με τον τύπο της επιχείρησης, τη θέση του συμμετέχοντα στην επιχείρηση, τον αριθμό των εργαζομένων, τα χρόνια λειτουργίας και τον ετήσιο κύκλο εργασιών. Τα δεδομένα αυτά κρίθηκαν απαραίτητα για την κατανόηση του επιχειρηματικού προφίλ των συμμετεχόντων.

Η τρίτη ενότητα επικεντρώνεται στη διερεύνηση των επιπτώσεων της εποχικότητας. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αξιολογήσουν τον βαθμό στον οποίο η εποχικότητα επηρεάζει τα έσοδα της επιχείρησης, τον αριθμό των πελατών, τη στελέχωση με προσωπικό, τον προγραμματισμό επενδύσεων και τη συνολική λειτουργία της επιχείρησης.

Για τη μέτρηση των αντιλήψεων χρησιμοποιήθηκε πενταβάθμια κλίμακα Likert, όπου η τιμή 1 αντιστοιχούσε στην ελάχιστη επίδραση και η τιμή 5 στη μέγιστη επίδραση. Η χρήση της κλίμακας Likert επιτρέπει την ποσοτικοποίηση υποκειμενικών απόψεων και χρησιμοποιείται ευρέως σε έρευνες κοινωνικών και οικονομικών επιστημών.

Η τέταρτη ενότητα περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τις στρατηγικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση της εποχικότητας. Εξετάστηκε κατά πόσο οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν συγκεκριμένες πρακτικές, καθώς και η αντίληψη των συμμετεχόντων για την αποτελεσματικότητά τους.

Τέλος, η πέμπτη ενότητα περιλάμβανε ανοικτές ερωτήσεις, δίνοντας τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να περιγράψουν τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν λόγω της εποχικότητας και να προτείνουν μέτρα ή στρατηγικές που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωσή της. Οι ανοικτές ερωτήσεις παρείχαν ποιοτικά στοιχεία που συμπλήρωσαν τα ποσοτικά ευρήματα της έρευνας.

Η διανομή του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας Google Forms. Η ηλεκτρονική διανομή επέτρεψε την εύκολη πρόσβαση των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο, καθώς και την ταχύτερη συγκέντρωση και επεξεργασία των δεδομένων.

Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική και ανώνυμη. Πριν από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τον σκοπό της έρευνας και διαβεβαιώθηκαν ότι οι απαντήσεις τους θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς.

6.4 Περιορισμοί της Έρευνας

Παρά τη χρησιμότητα των αποτελεσμάτων, η παρούσα έρευνα παρουσιάζει ορισμένους περιορισμούς που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ερμηνεία των ευρημάτων.

Αρχικά, η χρήση της δειγματοληψίας ευκολίας περιορίζει τη δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων στο σύνολο των τουριστικών επιχειρήσεων της Λευκάδας. Αν και

το δείγμα περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό συμμετεχόντων, δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρως αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού.

Επιπλέον, τα δεδομένα βασίζονται στις προσωπικές αντιλήψεις και εκτιμήσεις των συμμετεχόντων. Ως εκ τούτου, οι απαντήσεις ενδέχεται να επηρεάζονται από υποκειμενικούς παράγοντες, όπως η επαγγελματική εμπειρία, η θέση στην επιχείρηση ή οι ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας κάθε επιχείρησης.

Τέλος, η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και αποτυπώνει τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια της συλλογής των δεδομένων. Μελλοντικές μεταβολές στις οικονομικές συνθήκες, στις τουριστικές τάσεις ή στο επιχειρηματικό περιβάλλον ενδέχεται να διαφοροποιήσουν τα αποτελέσματα.

Παρά τους παραπάνω περιορισμούς, η έρευνα παρέχει χρήσιμα στοιχεία για την κατανόηση των επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας και μπορεί να αποτελέσει βάση για περαιτέρω μελέτες στο συγκεκριμένο πεδίο.

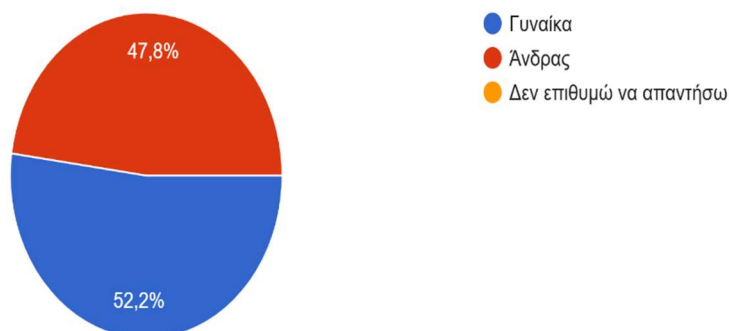
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Αποτελέσματα έρευνας για την περίπτωση της Λευκάδας

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη σε 115 άτομα που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα της Λευκάδας. Στόχος είναι η αποτύπωση της επίδρασης της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις, καθώς και η ανάδειξη των βασικών προβλημάτων και στρατηγικών αντιμετώπισης που εφαρμόζονται.

7.1.1 Φύλο των συμμετεχόντων

Φύλο

115 απαντήσεις

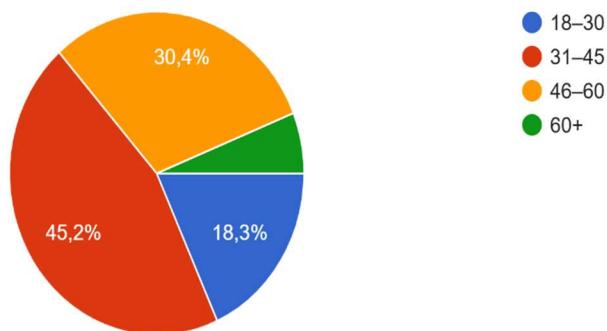
Διάγραμμα 1: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς το φύλο

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1, από τους 115 συμμετέχοντες της έρευνας, οι 60 (52,2%) ήταν γυναίκες και οι 55 (47,8%) ήταν άνδρες. Η κατανομή αυτή υποδηλώνει ότι το δείγμα είναι σχετικά ισορροπημένο ως προς το φύλο, γεγονός που ενισχύει την αξιοπιστία της έρευνας και επιτρέπει την καταγραφή διαφορετικών απόψεων σχετικά με τις επιδράσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας. Η μικρή διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών δείχνει ότι και τα δύο φύλα εκπροσωπούνται σε ικανοποιητικό βαθμό στο δείγμα.

7.1.2 Ηλικία των συμμετεχόντων

Ηλικία

115 απαντήσεις

Διάγραμμα 2: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς την ηλικία

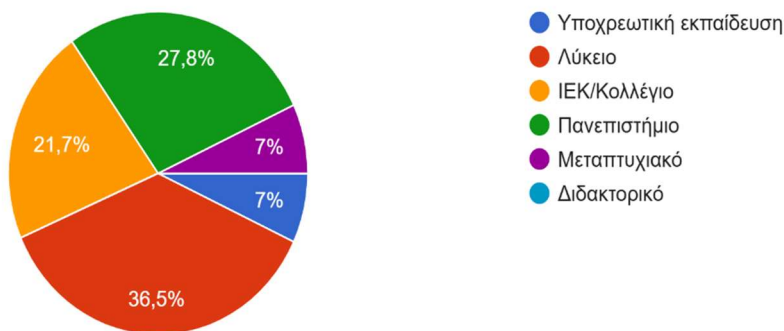
Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2, η μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα των συμμετεχόντων είναι εκείνη των 31–45 ετών, η οποία αντιστοιχεί στο 45,2% του συνολικού δείγματος. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα 46–60 ετών με ποσοστό 30,4%, ενώ οι συμμετέχοντες ηλικίας 18–30 ετών αντιπροσωπεύουν το 18,3% του δείγματος. Τέλος, η ηλικιακή ομάδα άνω των 60 ετών αποτελεί το μικρότερο ποσοστό, καθώς αντιστοιχεί μόλις στο 6,1% των ερωτηθέντων.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων βρίσκεται σε παραγωγικές και επαγγελματικά ενεργές ηλικίες, γεγονός που υποδηλώνει ότι διαθέτουν σημαντική εμπειρία και άμεση γνώση των προκλήσεων που δημιουργεί η εποχικότητα στις τουριστικές επιχειρήσεις. Η συμμετοχή ατόμων από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες ενισχύει την αξιοπιστία της έρευνας, καθώς αποτυπώνονται διαφορετικές εμπειρίες και αντιλήψεις σχετικά με τη λειτουργία των επιχειρήσεων και τις επιπτώσεις της εποχικότητας στη Λευκάδα.

7.1.3 Μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων

Μορφωτικό επίπεδο

115 απαντήσεις

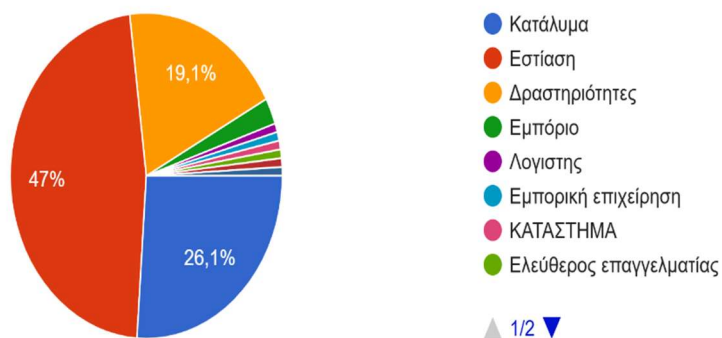
Διάγραμμα 3: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς το μορφωτικό επίπεδο

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 3, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι απόφοιτοι Λυκείου (36,5%), ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι Πανεπιστημίου (27,8%) και οι απόφοιτοι ΙΕΚ/Κολλεγίου (21,7%). Μικρότερα ποσοστά καταγράφονται στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση (7,0%) και στο Μεταπτυχιακό επίπεδο (7,0%), ενώ δεν καταγράφηκαν συμμετέχοντες με διδακτορικό τίτλο σπουδών.

Η κατανομή αυτή δείχνει ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων διαθέτει τουλάχιστον δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια εκπαίδευση, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι συμμετέχοντες έχουν το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο και επαγγελματική εμπειρία για να αξιολογήσουν τις επιπτώσεις της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις. Παράλληλα, η σημαντική παρουσία αποφοίτων πανεπιστημιακής εκπαίδευσης προσδίδει μεγαλύτερη αξιοπιστία στις απόψεις που καταγράφηκαν στο πλαίσιο της έρευνας.

7.1.4 Τύπος επιχείρησης

Τύπος επιχείρησης
115 απαντήσεις

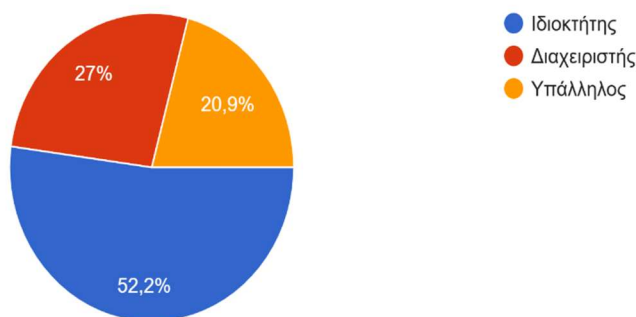
Διάγραμμα 4: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς τον τύπο της επιχείρησης

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4, η πλειονότητα των συμμετεχόντων δραστηριοποιείται στον κλάδο της εστίασης (47,0%), γεγονός που υποδηλώνει ότι ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί τον βασικότερο εκπρόσωπο του δείγματος. Ακολουθούν οι επιχειρήσεις καταλυμάτων (26,1%) και οι επιχειρήσεις που παρέχουν τουριστικές δραστηριότητες (19,1%). Παράλληλα, καταγράφηκαν και μικρότερα ποσοστά συμμετεχόντων που δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς, όπως το εμπόριο, οι λογιστικές υπηρεσίες, τα καταστήματα λιανικής και τα ελεύθερα επαγγέλματα.

Η σύνθεση αυτή αντανακλά τη δομή της τοπικής τουριστικής οικονομίας της Λευκάδας, όπου η εστίαση και τα καταλύματα αποτελούν βασικούς πυλώνες της τουριστικής δραστηριότητας. Παράλληλα, η συμμετοχή επιχειρήσεων διαφορετικών κλάδων προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των επιπτώσεων της εποχικότητας, καθώς αποτυπώνονται εμπειρίες και προβλήματα από ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό.

7.1.5 Θέση συμμετεχόντων στην επιχείρηση

Θέση στην επιχείρηση
115 απαντήσεις

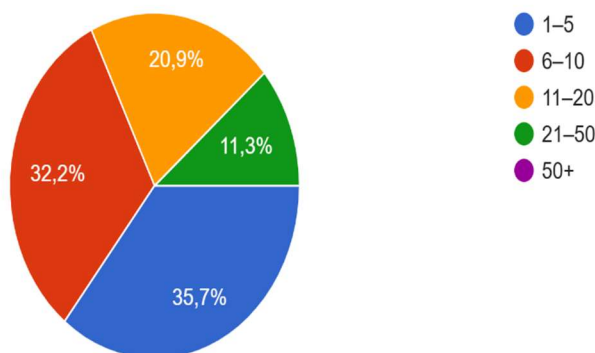
Διάγραμμα 5: Κατανομή των συμμετεχόντων ως προς τη θέση στην επιχείρηση

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (52,2%) δήλωσαν ότι είναι ιδιοκτήτες τουριστικών επιχειρήσεων. Το ποσοστό αυτό υποδηλώνει ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες διαθέτουν άμεση γνώση της διοίκησης και της οικονομικής λειτουργίας των επιχειρήσεών τους. Στη δεύτερη θέση βρίσκονται οι διαχειριστές, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 27,0% του δείγματος, ενώ οι υπάλληλοι αποτελούν το 20,9% των συμμετεχόντων.

Η σύνθεση αυτή θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική για την αξιοπιστία της έρευνας, καθώς οι ιδιοκτήτες και οι διαχειριστές συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων και έχουν ολοκληρωμένη εικόνα των οικονομικών, λειτουργικών και οργανωτικών ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. Παράλληλα, η συμμετοχή των εργαζομένων εμπλουτίζει την έρευνα, καθώς αποτυπώνει και την εμπειρία των ατόμων που βρίσκονται στην καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων. Συνεπώς, το δείγμα παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα των επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας.

7.1.6 Αριθμός απασχολούμενων

Αριθμός απασχολούμενων
115 απαντήσεις

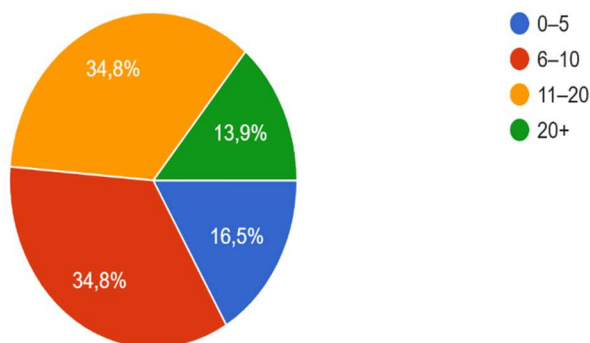
Διάγραμμα 6: Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τον αριθμό των απασχολούμενων

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 6, οι περισσότερες επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα απασχολούν 1–5 εργαζομένους (35,7%), γεγονός που δείχνει ότι το δείγμα αποτελείται κυρίως από μικρές επιχειρήσεις. Ακολουθούν οι επιχειρήσεις με 6–10 εργαζομένους (32,2%), ενώ ποσοστό 20,9% απασχολεί 11–20 εργαζομένους. Μικρότερο ποσοστό (11,3%) αφορά επιχειρήσεις με 21–50 εργαζομένους, ενώ δεν καταγράφηκαν επιχειρήσεις που να απασχολούν περισσότερους από 50 εργαζομένους.

Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι ο τουριστικός τομέας της Λευκάδας χαρακτηρίζεται κυρίως από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη βασική μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας στο νησί. Οι επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους είναι συνήθως περισσότερο ευάλωτες στις διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης, καθώς διαθέτουν περιορισμένους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της εποχικότητας. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό του δείγματος είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μικρές τουριστικές επιχειρήσεις κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο.

7.1.7 Χρόνια Λειτουργίας επιχειρήσεων

Χρόνια λειτουργίας
115 απαντήσεις

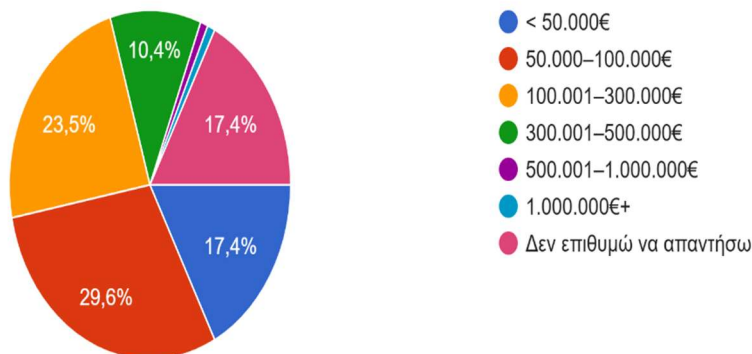
Διάγραμμα 7: Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τα χρόνια λειτουργίας

Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 7, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων λειτουργεί 6–10 έτη (34,8%) και 11–20 έτη (34,8%), γεγονός που δείχνει ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων διαθέτει σημαντική εμπειρία στον τουριστικό κλάδο. Επιπλέον, το 16,5% των επιχειρήσεων λειτουργεί έως 5 έτη, ενώ το 13,9% δραστηριοποιείται στην αγορά για περισσότερα από 20 έτη.

Η κατανομή αυτή υποδηλώνει ότι το δείγμα περιλαμβάνει επιχειρήσεις με διαφορετικό βαθμό εμπειρίας και ανάπτυξης, γεγονός που συμβάλλει στην πληρέστερη αποτύπωση των επιπτώσεων της εποχικότητας. Οι επιχειρήσεις με πολυετή παρουσία έχουν αντιμετωπίσει επανειλημμένα τις διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης και διαθέτουν μεγαλύτερη εμπειρία στη διαχείριση των προκλήσεων που δημιουργεί η εποχικότητα. Αντίθετα, οι νεότερες επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι περισσότερο ευάλωτες στις οικονομικές διακυμάνσεις και να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες κατά τις περιόδους χαμηλής τουριστικής δραστηριότητας. Η συνύπαρξη επιχειρήσεων διαφορετικής ηλικίας καθιστά τα αποτελέσματα της έρευνας περισσότερο αντιπροσωπευτικά της πραγματικής εικόνας του τουριστικού τομέα στη Λευκάδα.

7.1.8 Ετήσιος κύκλος εργασιών

Ετήσιος κύκλος εργασιών
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 8: Κατανομή των επιχειρήσεων ως προς τον ετήσιο κύκλο εργασιών

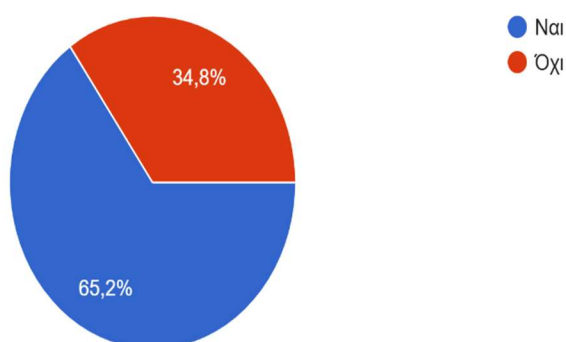
Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 8, η μεγαλύτερη κατηγορία επιχειρήσεων εμφανίζει ετήσιο κύκλο εργασιών 50.000–100.000 ευρώ (29,6%), ενώ ακολουθούν οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών 100.001–300.000 ευρώ (23,5%). Επιπλέον, το 17,4% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής του είναι μικρότερος από 50.000 ευρώ, ενώ αντίστοιχο ποσοστό (17,4%) επέλεξε να μην απαντήσει στη συγκεκριμένη ερώτηση. Μικρότερα ποσοστά καταγράφηκαν στις κατηγορίες 300.001–500.000 ευρώ (10,4%), ενώ ελάχιστοι συμμετέχοντες δήλωσαν κύκλο εργασιών άνω των 500.000 ευρώ.

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος αποτελείται από μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από σχετικά περιορισμένο κύκλο εργασιών. Το στοιχείο αυτό είναι συμβατό με τη δομή της τοπικής οικονομίας της Λευκάδας, όπου κυριαρχούν οικογενειακές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παράλληλα, το σχετικά υψηλό ποσοστό συμμετεχόντων που επέλεξαν να μην αποκαλύψουν τον κύκλο εργασιών τους μπορεί να αποδοθεί στην ευαισθησία των οικονομικών στοιχείων και στην επιθυμία διατήρησης της οικονομικής τους

ιδιωτικότητας. Παρόλα αυτά, τα διαθέσιμα δεδομένα παρέχουν μια αντιπροσωπευτική εικόνα του οικονομικού μεγέθους των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα.

7.1.9 Λειτουργία της επιχείρησης

Η επιχείρηση παραμένει κλειστή εκτός τουριστικής περιόδου;
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 9: Λειτουργία της επιχείρησης εκτός τουριστικής περιόδου

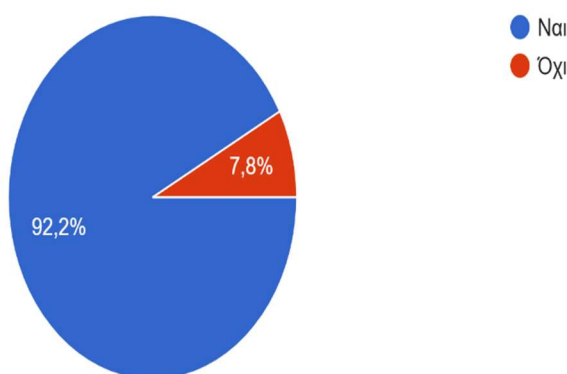
Το Διάγραμμα 7.9 παρουσιάζει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το εάν η επιχείρησή τους παραμένει κλειστή εκτός της τουριστικής περιόδου. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 65,2% των επιχειρήσεων παραμένει κλειστό κατά τη διάρκεια της χαμηλής τουριστικής περιόδου, ενώ το 34,8% συνεχίζει να λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Το αποτέλεσμα αυτό αναδεικνύει την έντονη εξάρτηση της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας από την εποχική τουριστική ζήτηση. Το γεγονός ότι σχεδόν δύο στις τρεις επιχειρήσεις διακόπτουν τη λειτουργία τους εκτός της τουριστικής περιόδου καταδεικνύει πως η οικονομική τους βιωσιμότητα βασίζεται κυρίως στους μήνες αυξημένης τουριστικής κίνησης. Η διακοπή της λειτουργίας επηρεάζει όχι μόνο τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων, αλλά και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας, τη σταθερότητα των εισοδημάτων και τον μακροπρόθεσμο επιχειρηματικό σχεδιασμό.

Συνεπώς, το συγκεκριμένο αποτέλεσμα επιβεβαιώνει ότι η συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας στους θερινούς μήνες είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων της Λευκάδας και αναδεικνύει την ανάγκη υιοθέτησης στρατηγικών που θα συμβάλουν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στη μείωση της εξάρτησης από τους θερινούς μήνες.

7.1.10 Εποχικότητα και τουριστικές επιχειρήσεις

Η επιχείρησή σας επηρεάζεται από την εποχικότητα
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 10: Επίδραση της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις

Το Διάγραμμα 10 παρουσιάζει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το εάν η επιχείρησή τους επηρεάζεται από την εποχικότητα. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων (92,2%) δήλωσε ότι η επιχείρησή της επηρεάζεται από την εποχικότητα, ενώ μόλις το 7,8% απάντησε ότι δεν επηρεάζεται.

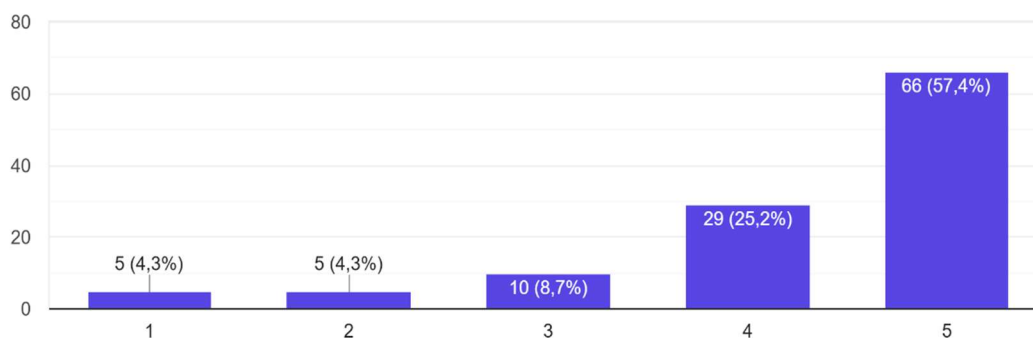
Το δεδομένο αυτό καταδεικνύει ότι η περιορισμένη διάρκεια της τουριστικής περιόδου είναι ένα ιδιαίτερα έντονο και διαδεδομένο χαρακτηριστικό της τουριστικής

δραστηριότητας στη Λευκάδα. Η τόσο υψηλή αναλογία θετικών απαντήσεων δείχνει ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τον τύπο ή το μέγεθός τους, αντιμετωπίζουν σημαντικές διακυμάνσεις στη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές αυτές επηρεάζουν τη ζήτηση, τα έσοδα, τη στελέχωση με προσωπικό και τον συνολικό επιχειρηματικό προγραμματισμό.

Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει ότι η εποχικότητα αποτελεί βασική πρόκληση για τις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας και ενισχύει την ανάγκη εφαρμογής στρατηγικών που θα συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από τη θερινή περίοδο. Παράλληλα, το αποτέλεσμα συμφωνεί με τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, σύμφωνα με την οποία οι νησιωτικοί τουριστικοί προορισμοί παρουσιάζουν έντονη συγκέντρωση της τουριστικής ζήτησης σε συγκεκριμένους μήνες του έτους.

7.1.11 Εποχικότητα και έσοδα της επιχείρησης

Η εποχικότητα επηρεάζει αρνητικά τα έσοδα της επιχείρησής σας
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 11: Η επίδραση της εποχικότητας στα έσοδα της επιχείρησης

Το Διάγραμμα 11 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων σχετικά με τη δήλωση ότι «Η εποχικότητα επηρεάζει αρνητικά τα έσοδα της επιχείρησής σας». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό με τη συγκεκριμένη άποψη, καθώς το 57,4% επέλεξε την τιμή 5 (πολύ μεγάλη

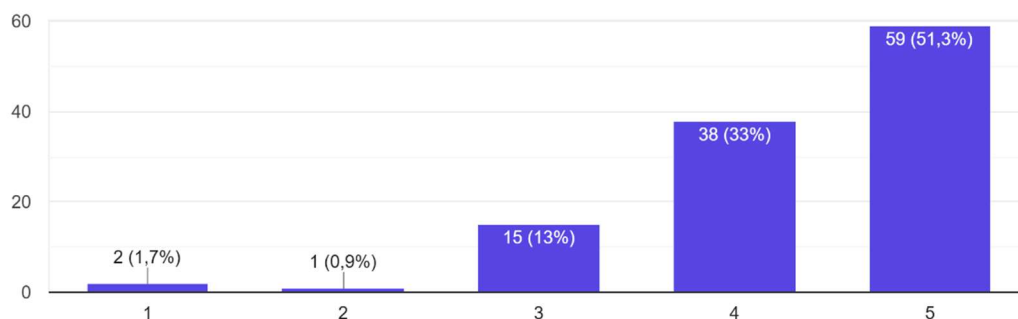
επίδραση) και το 25,2% την τιμή 4. Αντίθετα, μόλις το 8,7% επέλεξε την ουδέτερη απάντηση (τιμή 3), ενώ ιδιαίτερα μικρό ποσοστό (4,3% αντίστοιχα) επέλεξε τις τιμές 1 και 2, οι οποίες εκφράζουν χαμηλή ή πολύ χαμηλή επίδραση.

Συνολικά, περισσότερο από το 82% των συμμετεχόντων αξιολογεί ότι η εποχικότητα επηρεάζει σημαντικά ή πολύ σημαντικά τα έσοδα της επιχείρησής του. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει ότι η οικονομική απόδοση των τουριστικών επιχειρήσεων της Λευκάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την τουριστική περίοδο, καθώς η συγκέντρωση της ζήτησης στους θερινούς μήνες οδηγεί σε έντονες διακυμάνσεις των εσόδων κατά τη διάρκεια του έτους.

Η διαπίστωση αυτή συμφωνεί με τα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας, σύμφωνα με τα οποία οι διαφορές μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων. Η μεγάλη συγκέντρωση απαντήσεων στις υψηλότερες τιμές της κλίμακας υποδηλώνει ότι οι επιχειρηματίες της Λευκάδας αντιλαμβάνονται την εποχικότητα ως βασική πρόκληση για τη διατήρηση της οικονομικής τους σταθερότητας.

7.1.12 Αριθμός πελατών και εποχικότητα

Ο αριθμός πελατών της επιχείρησής σας μεταβάλλεται μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 12: Μεταβολή του αριθμού των πελατών μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου

Το Διάγραμμα 12 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Ο αριθμός πελατών της επιχείρησής σας μεταβάλλεται μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων συμφωνεί σε πολύ μεγάλο βαθμό με τη συγκεκριμένη διαπίστωση, καθώς το 51,3% επέλεξε την τιμή 5 και το 33,0% την τιμή 4 της πενταβάθμιας κλίμακας Likert. Αντίθετα, μόλις το 13,0% διατήρησε ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ πολύ μικρά ποσοστά (1,7% και 0,9%) δήλωσαν ότι η μεταβολή είναι μικρή ή ανύπαρκτη (τιμές 1 και 2).

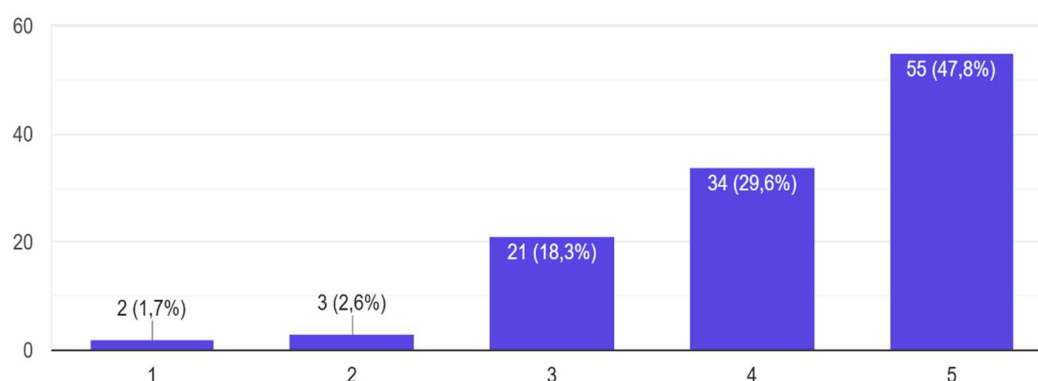
Συνολικά, περισσότερο από το 84% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι ο αριθμός των πελατών μεταβάλλεται σημαντικά μεταξύ της υψηλής και της χαμηλής τουριστικής περιόδου. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει την έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει τις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας, καθώς η αυξημένη τουριστική κίνηση των θερινών μηνών συνοδεύεται από σημαντική μείωση της ζήτησης κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους. Η έντονη διακύμανση του αριθμού των πελατών επηρεάζει άμεσα τα έσοδα των επιχειρήσεων, τον προγραμματισμό του προσωπικού, τη διαχείριση των αποθεμάτων και τη συνολική οικονομική τους βιωσιμότητα.

Το στοιχείο αυτό είναι σύμφωνο με τη σχετική βιβλιογραφία, σύμφωνα με την οποία οι διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης είναι βασικό χαρακτηριστικό των νησιωτικών τουριστικών προορισμών και επηρεάζει σημαντικά τη λειτουργία των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από τον τουρισμό.

7.1.13 Εποχικότητα και χαμηλή τουριστική περίοδος

Η εποχικότητα δημιουργεί δυσκολίες στη χαμηλή περίοδο

115 απαντήσεις

Διάγραμμα 13: Η εποχικότητα και οι δυσκολίες κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο

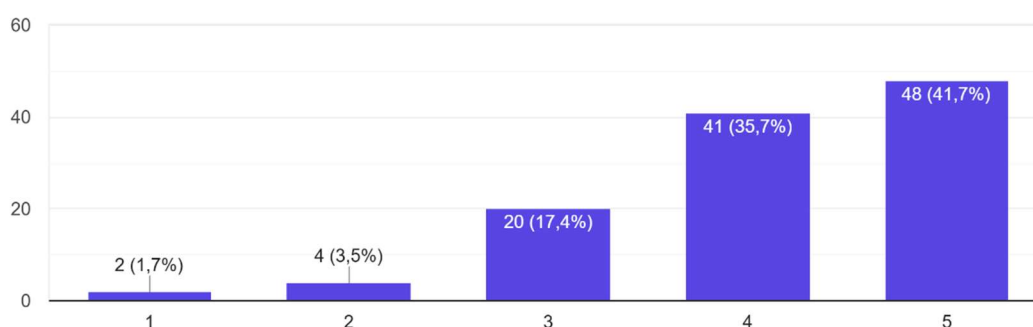
Το Διάγραμμα 13 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Η εποχικότητα δημιουργεί δυσκολίες στη χαμηλή περίοδο». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες (47,8%) συμφωνούν απόλυτα με τη συγκεκριμένη άποψη, επιλέγοντας την τιμή 5 της κλίμακας Likert. Επιπλέον, το 29,6% επέλεξε την τιμή 4, γεγονός που υποδηλώνει ότι συνολικά το 77,4% των ερωτηθέντων θεωρεί πως η εποχικότητα δημιουργεί σημαντικές ή πολύ σημαντικές δυσκολίες κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο. Αντίθετα, μόλις το 4,3% των συμμετεχόντων (τιμές 1 και 2) διαφωνεί με τη συγκεκριμένη άποψη, ενώ το 18,3% διατηρεί ουδέτερη στάση.

Το εύρημα αυτό καταδεικνύει ότι η χαμηλή τουριστική περίοδος αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις της Λευκάδας. Η μείωση της τουριστικής ζήτησης οδηγεί σε περιορισμό του κύκλου εργασιών, δυσκολίες στην κάλυψη των λειτουργικών εξόδων και προβλήματα στη διατήρηση του προσωπικού. Παράλληλα, η περιορισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα δυσχεραίνει τον οικονομικό προγραμματισμό και επηρεάζει τη συνολική βιωσιμότητα πολλών επιχειρήσεων.

Τα αποτελέσματα αυτά ενισχύουν τα προηγούμενα ευρήματα της έρευνας, σύμφωνα με τα οποία η εποχικότητα επηρεάζει σημαντικά τόσο τα έσοδα όσο και τον αριθμό των πελατών. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται ότι η χαμηλή τουριστική περίοδος αποτελεί κρίσιμο παράγοντα που επηρεάζει την εύρυθμη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων της Λευκάδας και καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση στρατηγικών για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος.

7.1.14 Εποχικότητα και προσωπικό

Η εποχικότητα επηρεάζει την εύρεση και διαχείριση προσωπικού
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 14: Επίδραση της εποχικότητας στην εύρεση και διαχείριση προσωπικού

Το Διάγραμμα 14 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Η εποχικότητα επηρεάζει την εύρεση και διαχείριση προσωπικού». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 41,7% των συμμετεχόντων συμφωνεί απόλυτα με τη συγκεκριμένη άποψη, επιλέγοντας την τιμή 5 της κλίμακας Likert, ενώ το 35,7% επέλεξε την τιμή 4. Επιπλέον, το 17,4% διατήρησε ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ μόνο το 5,2% των συμμετεχόντων επέλεξε τις τιμές 1 ή 2, εκφράζοντας μικρό βαθμό διαφωνίας.

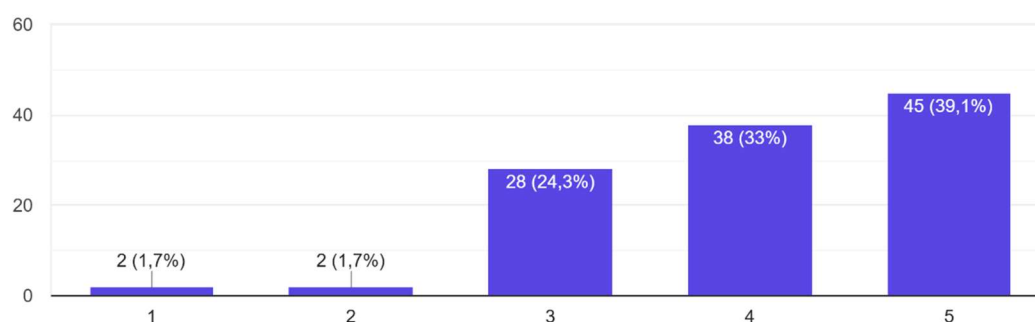
Συνολικά, το 77,4% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η εποχικότητα επηρεάζει σημαντικά ή πολύ σημαντικά την εύρεση και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι οι τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην προσέλκυση, στελέχωση και διατήρηση κατάλληλου προσωπικού, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της υψηλής τουριστικής περιόδου, όταν η ζήτηση για εργατικό δυναμικό αυξάνεται σημαντικά.

Παράλληλα, η περιορισμένη διάρκεια της τουριστικής περιόδου δυσχεραίνει τη διατήρηση μόνιμου προσωπικού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις να βασίζονται σε εποχικούς εργαζομένους. Η κατάσταση αυτή αυξάνει το λειτουργικό κόστος, δημιουργεί δυσκολίες στην οργάνωση της επιχείρησης και ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους επισκέπτες. Το συγκεκριμένο δεδομένο συμφωνεί με τη σχετική βιβλιογραφία, σύμφωνα με την οποία η εποχικότητα είναι βασικός παράγοντας που επηρεάζει τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στις τουριστικές επιχειρήσεις.

7.1.15 Εποχικότητα και προγραμματισμός επενδύσεων

Η εποχικότητα επηρεάζει τον προγραμματισμό επενδύσεων

115 απαντήσεις

Διάγραμμα 15: Επίδραση της εποχικότητας στον προγραμματισμό επενδύσεων

Το Διάγραμμα 15 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Η εποχικότητα επηρεάζει τον προγραμματισμό επενδύσεων». Τα

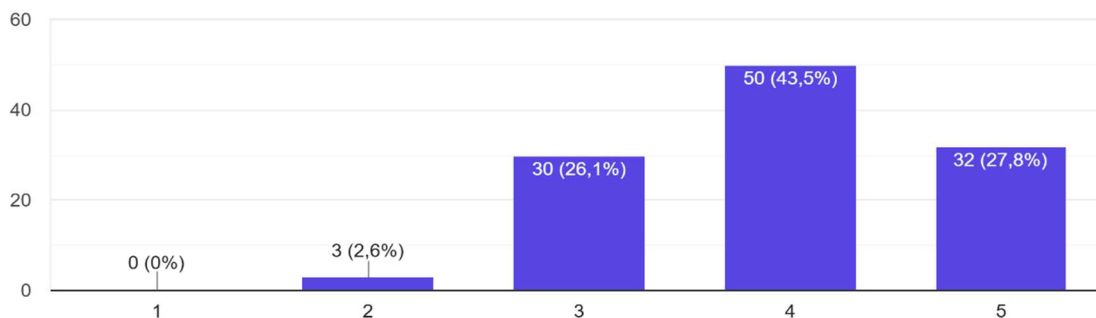
αποτελέσματα δείχνουν ότι το 39,1% των συμμετεχόντων συμφωνεί απόλυτα με τη συγκεκριμένη άποψη, επιλέγοντας την τιμή 5 της κλίμακας Likert, ενώ το 33,0% επέλεξε την τιμή 4. Επιπλέον, το 24,3% διατήρησε ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ μόλις το 3,4% των συμμετεχόντων επέλεξε τις τιμές 1 ή 2, εκφράζοντας διαφωνία.

Συνολικά, περισσότερο από το 72% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η εποχικότητα επηρεάζει σημαντικά τον προγραμματισμό των επενδύσεων στις επιχειρήσεις τους. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι οι επιχειρηματικές αποφάσεις σχετικά με την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων, την αγορά νέου εξοπλισμού και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών επηρεάζονται άμεσα από τις διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης και τη διαθεσιμότητα οικονομικών πόρων.

Η αβεβαιότητα που προκαλεί η εποχικότητα οδηγεί πολλές επιχειρήσεις στην αναβολή ή στον περιορισμό επενδυτικών πρωτοβουλιών, ιδιαίτερα όταν τα έσοδα συγκεντρώνονται σε περιορισμένο χρονικό διάστημα. Παράλληλα, η δυσκολία πρόβλεψης της μελλοντικής τουριστικής ζήτησης επηρεάζει τον μακροπρόθεσμο επιχειρηματικό σχεδιασμό και μειώνει την προθυμία για νέες επενδύσεις. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει ότι η εποχικότητα δεν επηρεάζει μόνο τη βραχυχρόνια λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά και τις αναπτυξιακές τους προοπτικές.

7.1.16 Εποχικότητα και νέες ευκαιρίες

Η εποχικότητα δημιουργεί ευκαιρίες στην υψηλή περίοδο
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 16: Η εποχικότητα δημιουργεί ευκαιρίες κατά την υψηλή τουριστική περίοδο

Το Διάγραμμα 7.16 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Η εποχικότητα δημιουργεί ευκαιρίες στην υψηλή περίοδο». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 43,5% των συμμετεχόντων συμφωνεί με τη συγκεκριμένη άποψη (τιμή 4), ενώ το 27,8% συμφωνεί απόλυτα (τιμή 5). Επιπλέον, το 26,1% διατηρεί ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ μόλις το 2,6% διαφωνεί (τιμή 2) και κανένας συμμετέχων δεν επέλεξε την τιμή 1.

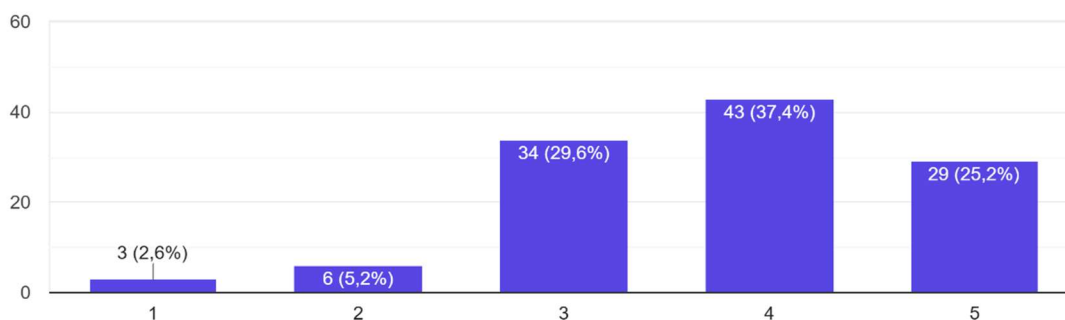
Συνολικά, το 71,3% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η εποχικότητα δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες κατά τη διάρκεια της υψηλής τουριστικής περιόδου. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι, παρά τις δυσκολίες που προκαλεί η εποχικότητα κατά τους μήνες χαμηλής ζήτησης, η περίοδος αυξημένης τουριστικής κίνησης προσφέρει σημαντικές δυνατότητες αύξησης των εσόδων, προσέλκυσης νέων πελατών και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Παράλληλα, η υψηλή τουριστική περίοδος δημιουργεί προϋποθέσεις για την ανάπτυξη νέων συνεργασιών, την προώθηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών και τη βελτίωση της οικονομικής απόδοσης των επιχειρήσεων. Ωστόσο, τα αποτελέσματα αυτά θα πρέπει να εξεταστούν σε συνδυασμό με τα προηγούμενα ευρήματα της έρευνας, τα οποία

έδειξαν ότι η έντονη εξάρτηση από τη θερινή περίοδο δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις κατά τους υπόλοιπους μήνες του έτους. Συνεπώς, η εποχική διακύμανση της ζήτησης είναι ταυτόχρονα πηγή ευκαιριών και παράγοντας επιχειρηματικού κινδύνου για τις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας.

7.1.17 Κάλυψη εξόδων στην χαμηλή τουριστική περίοδο

Υπάρχει δυσκολία κάλυψης εξόδων στη χαμηλή περίοδο
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 17: Δυσκολία κάλυψης των εξόδων κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο

Το Διάγραμμα 17 παρουσιάζει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με τη δήλωση ότι «Υπάρχει δυσκολία κάλυψης εξόδων στη χαμηλή περίοδο». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 37,4% των συμμετεχόντων συμφωνεί με τη συγκεκριμένη άποψη (τιμή 4), ενώ το 25,2% συμφωνεί απόλυτα (τιμή 5). Επιπλέον, το 29,6% διατηρεί ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ μόνο το 7,8% των συμμετεχόντων επέλεξε τις τιμές 1 και 2, εκφράζοντας διαφωνία.

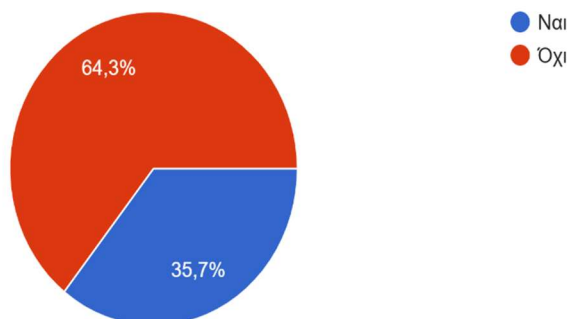
Συνολικά, το 62,6% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η κάλυψη των λειτουργικών εξόδων κατά τη διάρκεια της χαμηλής τουριστικής περιόδου αποτελεί σημαντική δυσκολία για την επιχείρησή του. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι η μείωση της τουριστικής ζήτησης επηρεάζει άμεσα τη ρευστότητα των επιχειρήσεων,

δυσχεραίνοντας την κάλυψη σταθερών υποχρεώσεων, όπως ενοίκια, λογαριασμοί κοινής ωφέλειας, μισθοδοσία και λοιπά λειτουργικά έξοδα.

Παράλληλα, το σχετικά υψηλό ποσοστό ουδέτερων απαντήσεων (29,6%) δείχνει ότι η ένταση του προβλήματος δεν είναι ίδια για όλες τις επιχειρήσεις. Πιθανόν ορισμένες επιχειρήσεις να έχουν αναπτύξει πρακτικές που περιορίζουν τις επιπτώσεις της εποχικότητας ή να διαθέτουν συμπληρωματικές πηγές εσόδων κατά τη διάρκεια του έτους. Ωστόσο, η γενική εικόνα της έρευνας επιβεβαιώνει ότι η οικονομική πίεση της χαμηλής περιόδου αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας.

7.1.18 Στρατηγικές αντιμετώπισης

Εφαρμόζετε στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας;
115 απαντήσεις

Διάγραμμα 18: Εφαρμογή στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας

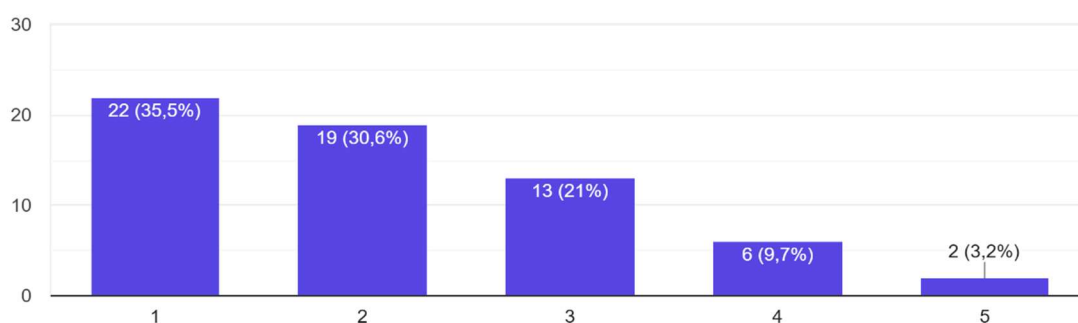
Το Διάγραμμα 18 παρουσιάζει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το εάν εφαρμόζουν στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας στις επιχειρήσεις τους. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 35,7% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι εφαρμόζει συγκεκριμένες στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας, ενώ η πλειονότητα (64,3%) απάντησε ότι δεν εφαρμόζει αντίστοιχες πρακτικές.

Το εύρημα αυτό δείχνει ότι, παρόλο που οι περισσότερες επιχειρήσεις αναγνωρίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις της εποχικότητας, σημαντικό ποσοστό εξακολουθεί να μην εφαρμόζει οργανωμένες στρατηγικές για τον περιορισμό των συνεπειών της. Η απουσία σχεδιασμού μπορεί να οφείλεται σε περιορισμένους οικονομικούς πόρους, έλλειψη εξειδικευμένης τεχνογνωσίας ή δυσκολία υλοποίησης δράσεων που απαιτούν μακροπρόθεσμο προγραμματισμό.

Το αποτέλεσμα αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς έρχεται σε αντίθεση με προηγούμενα ευρήματα της έρευνας, σύμφωνα με τα οποία η εποχικότητα επηρεάζει σημαντικά τα έσοδα, τον αριθμό των πελατών, τη διαχείριση του προσωπικού και τον προγραμματισμό των επενδύσεων. Επομένως, διαπιστώνεται ένα κενό μεταξύ της αναγνώρισης του προβλήματος και της υιοθέτησης πρακτικών για την αποτελεσματική αντιμετώπισή του. Το εύρημα αυτό αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της ενημέρωσης, της εκπαίδευσης και της υποστήριξης των τουριστικών επιχειρήσεων, ώστε να εφαρμόζουν αποτελεσματικότερες στρατηγικές προσαρμογής στις επιπτώσεις της εποχικότητας.

7.1.19 Αποτελεσματικότητα των στρατηγικών

Εάν ναι, οι στρατηγικές αυτές είναι αποτελεσματικές;
62 απαντήσεις

Διάγραμμα 19: Αντιλαμβανόμενη αποτελεσματικότητα των στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας

Το Διάγραμμα 19 παρουσιάζει τις απαντήσεις των 62 συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι εφαρμόζουν στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας, σχετικά με το κατά πόσο θεωρούν ότι οι στρατηγικές αυτές είναι αποτελεσματικές. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 35,5% επέλεξε την τιμή 1, ενώ το 30,6% επέλεξε την τιμή 2, γεγονός που υποδηλώνει ότι η πλειονότητα αξιολογεί τις εφαρμοζόμενες στρατηγικές ως χαμηλής αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, το 21% διατήρησε ουδέτερη στάση (τιμή 3), ενώ μόνο το 9,7% και το 3,2% επέλεξαν τις τιμές 4 και 5, αντίστοιχα.

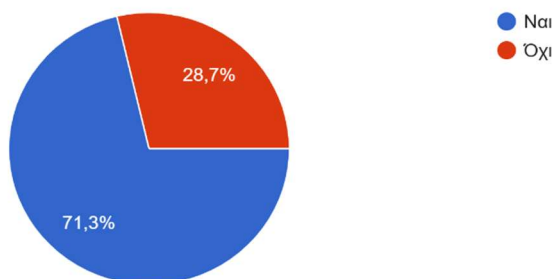
Συνολικά, περίπου τα δύο τρίτα των συμμετεχόντων (66,1%) θεωρούν ότι οι στρατηγικές που εφαρμόζουν δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση της εποχικότητας. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι οι υφιστάμενες πρακτικές δεν επαρκούν για τον ουσιαστικό περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας.

Η διαπίστωση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς συμπληρώνει τα προηγούμενα ευρήματα της έρευνας. Παρότι ένα μέρος των επιχειρήσεων εφαρμόζει στρατηγικές αντιμετώπισης της εποχικότητας, οι περισσότερες από αυτές δεν φαίνεται να επιτυγχάνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ανάγκη σχεδιασμού πιο ολοκληρωμένων και καινοτόμων παρεμβάσεων, όπως η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η αξιοποίηση του ψηφιακού μάρκετινγκ, η συνεργασία με τοπικούς φορείς και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, ώστε να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων.

7.1.20 Διαφοροποίηση των παρεχόμενων στρατηγικών

Θα σας ενδιέφερε η διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών με στόχο τη μείωση της εποχικότητας της επιχείρησής;

115 απαντήσεις

Διάγραμμα 20: Πρόθεση διαφοροποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών για τη μείωση της εποχικότητας

Το Διάγραμμα 20 παρουσιάζει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το κατά πόσο θα τους ενδιέφερε η διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών με στόχο τη μείωση της εποχικότητας της επιχείρησής τους. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων (71,3%) απάντησε θετικά, ενώ το 28,7% δήλωσε ότι δεν ενδιαφέρεται για την υιοθέτηση αντίστοιχων πρακτικών.

Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι οι περισσότερες τουριστικές επιχειρήσεις αναγνωρίζουν την ανάγκη προσαρμογής του επιχειρηματικού τους μοντέλου, προκειμένου να περιορίσουν τις αρνητικές συνέπειες της εποχικότητας. Η διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών μπορεί να συμβάλει στην προσέλκυση επισκεπτών και εκτός της περιόδου αιχμής, μέσω της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, της δημιουργίας νέων εμπειριών για τους επισκέπτες και της διεύρυνσης της τουριστικής προσφοράς.

Παράλληλα, το γεγονός ότι σχεδόν τρεις στους δέκα συμμετέχοντες δεν ενδιαφέρονται για τη διαφοροποίηση των υπηρεσιών δείχνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν επιφυλάξεις ή αντικειμενικές δυσκολίες, όπως περιορισμένοι οικονομικοί πόροι, έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ή αβεβαιότητα σχετικά με την αποτελεσματικότητα τέτοιων επενδύσεων. Επομένως, η ενίσχυση της ενημέρωσης και

η παροχή κινήτρων προς τις επιχειρήσεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ευρύτερη υιοθέτηση στρατηγικών που μειώνουν την εξάρτηση από την εποχικότητα.

7.1.21 Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις λόγω της εποχικότητας

Στο τέλος του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αναφέρουν ελεύθερα τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν λόγω της εποχικότητας. Συνολικά καταγράφηκαν 16 ανοικτές απαντήσεις, οι οποίες αναλύθηκαν ποιοτικά και ομαδοποιήθηκαν σε βασικές θεματικές κατηγορίες.

Η συχνότερη δυσκολία που αναφέρθηκε ήταν η εύρεση και διατήρηση κατάλληλου προσωπικού. Πολλοί συμμετέχοντες επισήμαναν ότι η εύρεση μόνιμων ή εποχικών εργαζομένων αποτελεί σημαντική πρόκληση, ιδιαίτερα επειδή η τουριστική περίοδος στη Λευκάδα είναι σχετικά σύντομη και αρκετοί εργαζόμενοι προτιμούν περιοχές με μεγαλύτερη διάρκεια απασχόλησης. Παράλληλα, καταγράφηκαν αναφορές στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και στη δυσκολία στελέχωσης των επιχειρήσεων κατά την έναρξη της τουριστικής περιόδου.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες ανέφεραν τη μείωση της ζήτησης και των κρατήσεων κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο, καθώς και τον αυξημένο φόρτο εργασίας κατά τους θερινούς μήνες, όταν η μεγάλη συγκέντρωση επισκεπτών δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις σε προσωπικό και οργάνωση. Ορισμένοι επισήμαναν επίσης ότι οι διακυμάνσεις της ζήτησης δυσκολεύουν τον οικονομικό προγραμματισμό και επηρεάζουν τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Οι ανοικτές απαντήσεις επιβεβαιώνουν τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης, αναδεικνύοντας ότι η εποχικότητα επηρεάζει τόσο τη λειτουργία των επιχειρήσεων όσο και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Η έλλειψη διαθέσιμου προσωπικού αναδείχθηκε ως το συχνότερο πρόβλημα, καθώς αρκετοί συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η μικρή διάρκεια της τουριστικής περιόδου στη Λευκάδα δυσκολεύει την προσέλκυση και διατήρηση εποχικών εργαζομένων. Παράλληλα, αρκετές απαντήσεις αναφέρθηκαν στις οικονομικές δυσκολίες που δημιουργεί η χαμηλή τουριστική περίοδος, επισημαίνοντας ότι τα περιορισμένα έσοδα δεν επιτρέπουν την πραγματοποίηση

επενδύσεων ή την περαιτέρω ανάπτυξη της επιχείρησης. Τα ευρήματα αυτά καταδεικνύουν ότι η εποχικότητα δεν επηρεάζει μόνο την καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά περιορίζει και τις δυνατότητες μακροχρόνιας ανάπτυξης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς τους.

7.2 Ερμηνεία και Συγκρίσεις με Θεωρία

Τα ευρήματα της έρευνας παρουσιάζουν σημαντική συμφωνία με τη θεωρητική προσέγγιση της εποχικότητας στον τουρισμό, σύμφωνα με την οποία οι τουριστικές επιχειρήσεις σε νησιωτικές περιοχές παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις στη ζήτηση και στα έσοδα ανάλογα με την περίοδο του έτους.

Όπως αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία, η εποχικότητα επηρεάζει αρνητικά τη σταθερότητα της απασχόλησης και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, κάτι που επιβεβαιώνεται και στην περίπτωση της Λευκάδας, όπου παρατηρούνται σημαντικές δυσκολίες στην εύρεση προσωπικού και στη διατήρηση σταθερού εισοδήματος.

Επιπλέον, η θεωρία υποστηρίζει ότι η εποχικότητα περιορίζει τη δυνατότητα επενδύσεων και ανάπτυξης, γεγονός που αποτυπώνεται και στα αποτελέσματα της έρευνας, καθώς η πλειονότητα των επιχειρήσεων δηλώνει ότι επηρεάζεται ο προγραμματισμός επενδύσεων.

Παράλληλα, τα ευρήματα συμφωνούν με μελέτες που δείχνουν ότι οι τουριστικές περιοχές προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την εποχικότητα μέσω διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στην περίπτωση της Λευκάδας, οι συμμετέχοντες προτείνουν αντίστοιχες στρατηγικές, όπως ο αγροτουρισμός και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Συνολικά, τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν ότι η εξάρτηση από τη θερινή περίοδο αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους περιοριστικούς παράγοντες για τις

τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας και απαιτεί συνδυασμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο τοπικής πολιτικής και επιχειρηματικής στρατηγικής.

7.3 Περιγραφική Στατιστική των βασικών μεταβλητών

Προκειμένου να παρουσιαστεί συνοπτικά η γενική τάση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, υπολογίστηκαν ο μέσος όρος (Mean) και η τυπική απόκλιση (Standard Deviation) για τις βασικές μεταβλητές της έρευνας. Ο μέσος όρος αποτυπώνει τον βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων με κάθε δήλωση, ενώ η τυπική απόκλιση δείχνει τον βαθμό διαφοροποίησης των απαντήσεων.

Πίνακας 5. Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία των βασικών μεταβλητών

Μεταβλητή	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
Η εποχικότητα επηρεάζει αρνητικά τα έσοδα της επιχείρησης	4,27	1,08
Ο αριθμός πελατών μεταβάλλεται μεταξύ υψηλής και χαμηλής περιόδου	4,31	0,86
Η εποχικότητα δημιουργεί δυσκολίες στη χαμηλή περίοδο	4,19	0,94
Η εποχικότητα επηρεάζει την εύρεση και διαχείριση προσωπικού	4,12	0,94
Η εποχικότητα επηρεάζει τον προγραμματισμό επενδύσεων	4,06	0,93
Η εποχικότητα δημιουργεί ευκαιρίες στην υψηλή περίοδο	3,97	0,8
Υπάρχει δυσκολία κάλυψης εξόδων στη χαμηλή περίοδο	3,77	0,97

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής δείχνουν ότι οι συμμετέχοντες συμφωνούν σε μεγάλο βαθμό πως η εποχικότητα επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων της Λευκάδας. Ο υψηλότερος μέσος όρος καταγράφηκε στη μεταβολή του αριθμού των πελατών μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου ($M = 4,31$), γεγονός που αναδεικνύει ότι η εποχικότητα επηρεάζει άμεσα τη ζήτηση των επιχειρήσεων. Αντίστοιχα, υψηλοί μέσοι όροι παρατηρούνται στην

επίδραση της εποχικότητας στα έσοδα ($M = 4,27$), στις δυσκολίες που δημιουργούνται κατά τη χαμηλή περίοδο ($M = 4,19$), καθώς και στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού ($M = 4,12$). Οι σχετικά χαμηλές τυπικές αποκλίσεις ($0,80-1,08$) δείχνουν ότι οι απόψεις των συμμετεχόντων παρουσιάζουν ικανοποιητικό βαθμό ομοφωνίας, γεγονός που ενισχύει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας και προτάσεις αντιμετώπισης της εποχικότητας

Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας ανέδειξε ότι η εποχικότητα αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό της τουριστικής δραστηριότητας στη Λευκάδα και επηρεάζει άμεσα τη λειτουργική και οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων. Το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται μόνο στη διακύμανση της ζήτησης, αλλά επεκτείνεται σε πολλαπλές πτυχές της επιχειρησιακής δραστηριότητας, όπως τα έσοδα, η απασχόληση, η διαχείριση προσωπικού και ο στρατηγικός σχεδιασμός.

Η έντονη εξάρτηση από την τουριστική περίοδο δημιουργεί ένα περιβάλλον αστάθειας, καθώς οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν υψηλή ζήτηση για περιορισμένο χρονικό διάστημα και σημαντική μείωση της δραστηριότητας κατά τους υπόλοιπους μήνες. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων παραμένει κλειστό εκτός της τουριστικής περιόδου, γεγονός που υπογραμμίζει την εποχική φύση της τοπικής οικονομίας.

Παράλληλα, τα ευρήματα δείχνουν ότι η εποχικότητα επηρεάζει έντονα τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων, καθώς η πλειονότητα των συμμετεχόντων αναφέρει σημαντική αρνητική επίδραση στα έσοδα και δυσκολία κάλυψης των λειτουργικών εξόδων κατά τη χαμηλή περίοδο. Η μεταβλητότητα της ζήτησης αποτυπώνεται επίσης στη σημαντική διαφοροποίηση του αριθμού πελατών μεταξύ υψηλής και χαμηλής τουριστικής περιόδου.

Ένα ακόμη κρίσιμο ζήτημα που αναδεικνύεται είναι η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση και διατήρηση προσωπικού, καθώς η εποχική φύση της εργασίας δεν προσφέρει σταθερότητα

απασχόλησης. Αυτό οδηγεί συχνά σε αυξημένη πίεση κατά την υψηλή περίοδο και σε ελλείψεις προσωπικού που επηρεάζουν τη συνολική ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Επιπλέον, η εποχικότητα φαίνεται να επηρεάζει και τον στρατηγικό προγραμματισμό των επιχειρήσεων, καθώς περιορίζει τη δυνατότητα για μακροπρόθεσμες επενδύσεις και ανάπτυξη. Η αβεβαιότητα των εσόδων κατά τη διάρκεια του έτους καθιστά πιο δύσκολη τη λήψη αποφάσεων που απαιτούν σταθερό οικονομικό περιβάλλον.

Παρόλα αυτά, ένα σημαντικό στοιχείο της έρευνας είναι ότι η εποχικότητα δεν έχει μόνο αρνητικές διαστάσεις. Κατά την υψηλή τουριστική περίοδο δημιουργούνται αυξημένες ευκαιρίες για σημαντική ενίσχυση του τζίρου, γεγονός που επιτρέπει σε πολλές επιχειρήσεις να καλύπτουν μέρος των ετήσιων αναγκών τους. Ωστόσο, οι θετικές αυτές επιδράσεις δεν φαίνεται να εξισορροπούν πλήρως τις δυσκολίες της χαμηλής περιόδου.

Συνολικά, τα αποτελέσματα της έρευνας υποδεικνύουν ότι η εξάρτηση των επιχειρήσεων από τη θερινή περίοδο είναι διαρθρωτικό χαρακτηριστικό του τουριστικού μοντέλου της Λευκάδας, το οποίο επηρεάζει καθοριστικά τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό, απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις τόσο σε επίπεδο επιχειρηματικής στρατηγικής όσο και σε επίπεδο τοπικής πολιτικής, με στόχο τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων και την ενίσχυση της σταθερότητας της τουριστικής δραστηριότητας.

8.1 Στρατηγικές αντιμετώπισης για επιχειρήσεις

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, οι τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας μπορούν να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της εποχικότητας μέσω της εφαρμογής κατάλληλων επιχειρηματικών στρατηγικών. Μία από τις σημαντικότερες πρακτικές

είναι η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, ώστε οι επιχειρήσεις να μην εξαρτώνται αποκλειστικά από τον θερινό τουρισμό. Η ανάπτυξη υπηρεσιών που απευθύνονται σε επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, όπως ο πολιτιστικός, ο φυσιολατρικός και ο γαστρονομικός τουρισμός, μπορεί να συμβάλει στην προσέλκυση επισκεπτών και κατά τη χαμηλή περίοδο.

Παράλληλα, σημαντική στρατηγική αποτελεί η δημιουργία συνεργασιών μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου. Η συνεργασία καταλυμάτων, εστιατορίων και επιχειρήσεων δραστηριοτήτων μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών πακέτων, αυξάνοντας την ελκυστικότητα της Λευκάδας ως προορισμού και επιμηκύνοντας τη διάρκεια παραμονής των επισκεπτών.

Επιπλέον, οι επιχειρήσεις μπορούν να επενδύσουν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και στην αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για την προσέγγιση νέων αγορών. Η καλύτερη προβολή μέσω διαδικτύου και η στοχευμένη προώθηση μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση της ζήτησης πέρα από τους μήνες αιχμής.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η αποτελεσματική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Η δημιουργία καλύτερων συνθηκών εργασίας, η παροχή κινήτρων και η διατήρηση έμπειρου προσωπικού μπορούν να μειώσουν τα προβλήματα στελέχωσης που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις κατά την υψηλή περίοδο.

8.2 Προτάσεις για τοπικούς φορείς

Σε επίπεδο τοπικών φορέων, η αντιμετώπιση της εποχικότητας απαιτεί οργανωμένο σχεδιασμό και συντονισμένες δράσεις για την ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η Λευκάδα διαθέτει σημαντικά

φυσικά και πολιτιστικά πλεονεκτήματα, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν περισσότερο μέσω κατάλληλης προβολής και ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού.

Οι τοπικοί φορείς μπορούν να συμβάλουν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μέσω της διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, φεστιβάλ και δράσεων που προσελκύουν επισκέπτες εκτός των θερινών μηνών. Παράλληλα, η προώθηση δραστηριοτήτων όπως η πεζοπορία, ο γαστρονομικός τουρισμός και ο αγροτουρισμός μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες ανάπτυξης.

Επιπλέον, σημαντική είναι η βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών του νησιού, όπως οι μεταφορές, η σήμανση των μονοπατιών, οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις και οι δημόσιες υπηρεσίες. Η ενίσχυση αυτών των τομέων μπορεί να αυξήσει την ελκυστικότητα της Λευκάδας και κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο.

Τέλος, η συνεργασία μεταξύ δήμου, επαγγελματιών του τουρισμού και τοπικών οργανισμών αποτελεί βασική προϋπόθεση για μια πιο βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Μέσα από κοινές δράσεις και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό μπορεί να μειωθεί η εξάρτηση από τους καλοκαιρινούς μήνες και να δημιουργηθεί ένα πιο σταθερό τουριστικό μοντέλο για τη Λευκάδα.

Κατά συνέπεια, η αντιμετώπιση της εποχικότητας δεν μπορεί να βασιστεί σε μία μόνο δράση, αλλά απαιτεί συνδυασμό επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και οργανωμένων παρεμβάσεων από τους τοπικούς φορείς. Μέσα από τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, τη βελτίωση των υποδομών και την ανάπτυξη συνεργασιών μπορεί να επιτευχθεί μια πιο ισορροπημένη τουριστική ανάπτυξη στη Λευκάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Η παρούσα εργασία εξέτασε την επίδραση της εποχικότητας στις τουριστικές επιχειρήσεις της Λευκάδας, με στόχο την κατανόηση των βασικών προβλημάτων που δημιουργεί το φαινόμενο, καθώς και των στρατηγικών που μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεών του.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι η έντονη συγκέντρωση επισκεπτών κατά τους θερινούς μήνες είναι σημαντικός παράγοντα για τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα. Οι έντονες διακυμάνσεις μεταξύ υψηλής και χαμηλής περιόδου επηρεάζουν άμεσα τα έσοδα, τον αριθμό πελατών και τη γενικότερη οικονομική σταθερότητα των επιχειρήσεων.

Ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένο αποτελεί το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων παραμένει κλειστό εκτός τουριστικής περιόδου, γεγονός που υποδηλώνει την υψηλή εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τον θερινό τουρισμό. Παράλληλα, αναδεικνύονται σοβαρές δυσκολίες στη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως στην εύρεση και διατήρηση προσωπικού, καθώς και στη σταθερότητα της απασχόλησης.

Επιπλέον, η εποχικότητα φαίνεται να επηρεάζει τον στρατηγικό σχεδιασμό των επιχειρήσεων, περιορίζοντας τη δυνατότητα για μακροπρόθεσμες επενδύσεις και ανάπτυξη. Παρόλα αυτά, αναγνωρίζεται ότι η υψηλή τουριστική περίοδος προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες αύξησης του κύκλου εργασιών, χωρίς όμως να αντισταθμίζει πλήρως τις απώλειες της χαμηλής περιόδου.

Συνολικά, η έρευνα καταδεικνύει ότι απαιτείται μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της εποχικότητας, με συνδυασμό επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και δημόσιων πολιτικών.

Συμπερασματικά, η Λευκάδα αποτελεί έναν ιδιαίτερα ελκυστικό τουριστικό προορισμό, όμως η υψηλή εξάρτηση από τη θερινή περίοδο δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για τις επιχειρήσεις και την τοπική οικονομία. Η διαφοροποίηση του

τουριστικού προϊόντος, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και τοπικών φορέων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για μια πιο βιώσιμη και ισορροπημένη τουριστική ανάπτυξη.

9.1 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Με βάση τα ευρήματα και τους περιορισμούς της παρούσας μελέτης, προτείνονται ορισμένες κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα.

Αρχικά, θα ήταν χρήσιμη η διεξαγωγή έρευνας με μεγαλύτερο και πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα, ενδεχομένως και σε άλλες τουριστικές περιοχές της Ελλάδας, ώστε να υπάρξει δυνατότητα συγκριτικής ανάλυσης μεταξύ διαφορετικών προορισμών.

Επιπλέον, η χρήση μικτής μεθοδολογίας (ποσοτικής και ποιοτικής προσέγγισης), όπως συνεντεύξεις με επιχειρηματίες και φορείς, θα μπορούσε να προσφέρει πιο βαθιά κατανόηση των αιτιών και των συνεπειών της εποχικότητας.

Τέλος, μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην αξιολόγηση συγκεκριμένων πολιτικών ή στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας, όπως η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού ή η εφαρμογή κινήτρων για δραστηριότητα εκτός υψηλής περιόδου, ώστε να διαπιστωθεί η πραγματική τους αποτελεσματικότητα στην πράξη.

Βιβλιογραφία

- Casaló, L. V., Flavián, C., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Influencers on Instagram: Antecedents and consequences of opinion leadership. *Journal of Business Research*, 117, 510–519. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.07.005>
- Cuccia, T., & Rizzo, I. (2019). Tourism seasonality worldwide. *Tourism Management Perspectives*, 31, 38–53. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.03.010>
- Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2021). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1758708>
- Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2023). Smart tourism: Foundations and developments. *Annals of Tourism Research*, 102, 103627. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2023.103627>
- Ινστιτούτο ΣΕΤΕ (INSETE). (2025). Στατιστικά δελτία – διεθνείς αεροπορικές αφίξεις ανά αεροδρόμιο. INSETE Intelligence. Ανακτήθηκε από <https://insete.gr/statistika-deltia/>
- Li, X., Wang, Y., & Law, R. (2022). Leveraging big data and analytics for effective tourism marketing strategies. *Tourism Management Perspectives*, 43, 100934. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2022.100934>
- Mariani, M., Borghi, M., & Cappa, F. (2020). Data-driven decision making in hospitality and tourism: A review and research agenda. *International Journal of Hospitality Management*, 87, 102495. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102495>
- Rico, P., Cabrer-Borrás, B., & Morillas-Jurado, F. (2021). Seasonality in tourism: Do senior programs mitigate it? *Mathematics*, 9(16), 2003. <https://doi.org/10.3390/math9162003>

- Richards, G. (2020). Designing creative places: The role of creative tourism. *Annals of Tourism Research*, 85, 102922. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2020.102922>
- Ruggieri, G., & Platania, M. (2024). Islands' tourism seasonality: A data analysis of Mediterranean islands' tourism comparing seasonality indicators. *Sustainability*, 16(9), 3674. <https://doi.org/10.3390/su16093674>
- Sáez-Fernández, F. J., Jiménez-Hernández, I., & Ostos-Rey, M. S. (2020). Seasonality and efficiency of the hotel industry in the Balearic Islands: Implications for economic and environmental sustainability. *Sustainability*, 12(9), 3506. <https://doi.org/10.3390/su12093506>
- Timothy, D. J. (2021). *Cultural heritage and tourism: An introduction*. Channel View Publications
- World Tourism Organization (UNWTO). (2018). *Tourism and culture synergies*. Madrid: UNWTO

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο σχεδιάστηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας και διανεμήθηκε ηλεκτρονικά σε άτομα που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα της Λευκάδας.

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από πέντε βασικές ενότητες:

1η Ενότητα: Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η πρώτη ενότητα περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων:

- Φύλο
- Ηλικία
- Μορφωτικό επίπεδο

2η Ενότητα: Χαρακτηριστικά επιχείρησης

Η δεύτερη ενότητα αφορούσε τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων στις οποίες δραστηριοποιούνται οι συμμετέχοντες:

- Τύπος επιχείρησης
- Θέση στην επιχείρηση
- Αριθμός εργαζομένων
- Έτη λειτουργίας
- Ετήσιος κύκλος εργασιών

3η Ενότητα: Εποχικότητα και επιπτώσεις

Στην τρίτη ενότητα εξετάστηκε ο βαθμός επίδρασης της εποχικότητας στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αξιολογήσουν τις επιδράσεις της

εποχικότητας μέσω πενταβάθμιας κλίμακας Likert (1 = Καθόλου, 5 = Πάρα πολύ) σχετικά με:

- Τα έσοδα της επιχείρησης
- Τον αριθμό πελατών
- Τη συνολική λειτουργία της επιχείρησης
- Τη διαχείριση και στελέχωση προσωπικού
- Τον προγραμματισμό επενδύσεων
- Τις δυσκολίες κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο

4η Ενότητα: Στρατηγικές αντιμετώπισης εποχικότητας

Η τέταρτη ενότητα αφορούσε τις πρακτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις για τη μείωση των επιπτώσεων της εποχικότητας. Εξετάστηκαν:

- Η εφαρμογή στρατηγικών αντιμετώπισης της εποχικότητας (Ναι/Όχι)
- Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών (κλίμακα 1–5)
- Το ενδιαφέρον για διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών

5η Ενότητα: Ανοικτές ερωτήσεις

Η τελευταία ενότητα περιλάμβανε ανοικτές ερωτήσεις σχετικά με:

- Τις σημαντικότερες δυσκολίες που προκαλεί η εποχικότητα
- Προτάσεις για τη μείωση της εποχικότητας στη Λευκάδα

Παράρτημα Β: Ανάλυση ανοικτών απαντήσεων

Στο πλαίσιο της έρευνας συλλέχθηκαν ποιοτικά δεδομένα μέσω ανοικτών ερωτήσεων. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να περιγράψουν τις βασικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν λόγω της εποχικότητας, καθώς και να προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου. Οι συχνότερες αναφορές αφορούσαν:

- Έλλειψη προσωπικού κατά την τουριστική περίοδο
- Μείωση της ζήτησης κατά τη χαμηλή περίοδο
- Δυσκολία κάλυψης λειτουργικών εξόδων εκτός σεζόν
- Αυξημένη πίεση εργασίας σε περιορισμένο χρονικό διάστημα

Οι κυριότερες προτάσεις των συμμετεχόντων περιλάμβαναν:

- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, φυσιολατρικός τουρισμός)
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- Καλύτερη προβολή της Λευκάδας ως προορισμού όλο τον χρόνο
- Βελτίωση υποδομών και παρεχόμενων υπηρεσιών

Παράρτημα Γ: Πίνακες και Γραφήματα

Στο συγκεκριμένο παράρτημα παρουσιάζονται οι πίνακες και τα γραφήματα που χρησιμοποιήθηκαν για την παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

1. Δημογραφικά στοιχεία δείγματος

- Κατανομή φύλου
- Κατανομή ηλικίας
- Μορφωτικό επίπεδο

2. Χαρακτηριστικά επιχειρήσεων

- Τύπος επιχείρησης
- Θέση στην επιχείρηση
- Αριθμός εργαζομένων
- Έτη λειτουργίας
- Κύκλος εργασιών

3. Εποχικότητα και επιπτώσεις

- Επίδραση εποχικότητας στα έσοδα (Likert)
- Μεταβολή πελατών μεταξύ περιόδων

- Δυσκολίες χαμηλής περιόδου
- Επίδραση σε προσωπικό και επενδύσεις

4. Στρατηγικές αντιμετώπισης

- Εφαρμογή στρατηγικών (Ναι/Όχι)
- Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας
- Ενδιαφέρον για διαφοροποίηση υπηρεσιών

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.